

DRREIS

Disaster Risk Reduction
Educational Initiatives
For Schoolchildren

A BEST PRACTICE GUIDE FOR UPLANDS AREAS OF VIETNAM
CECI (Centre for International Studies and Cooperation)

Copyright © 2011 by CECI (Centre for International Studies and Cooperation)
All rights reserved
Printed in Hanoi, Vietnam

DRREIS (DISASTER RISK REDUCTION EDUCATIONAL INITIATIVES FOR SCHOOLCHILDREN):

A Best Practice Guide for Uplands Areas in Vietnam

DRREIS OUTLINE

This document presents lessons learnt and best practices concerning Disaster Risk Reduction Educational Initiatives with Schoolchildren (DRREIS). DRREIS employs a Community Based Disaster Risk Management (CBDRM) approach to natural disaster.

CECI

(Centre for International Studies and Cooperation)

“Praise the bridge that carried you over.”

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) expresses its utmost appreciation for the hard work of the BCRD Vietnam staff: Phan Cong Tuan, Nguyen Huu Hieu, Nguyen Thi Bich Ngoc, Trinh Dinh Hoang, Truong Ngoc Khiem, Hoang Thu Huong, Do Thuy Hanh, Louise McKissick, and Pham Tran Cam Thuy, under the direction of Kathleen McLaughlin, Regional Director. CECI would also like to thank its partners for their invaluable contributions to this project: ACTED, ECHO, Plan, Save, UNICEF, and Uniterra. We gratefully acknowledge the financial support of ACTED, CIDA and DIPECHO!

1. INTRODUCTION TO DRREIS CONCEPTS

1.1 REPORT SUMMARY.....	4
1.2 WHY IS DRREIS IMPORTANT TO CBDRM?.....	4
1.3 What is DRREIS?.....	4
1.3.1 Introduction to DRREIS Concepts.....	
1.3.2 Educational Philosophy.....	
Relevancy.....	
Participation.....	
Reiteration.....	
1.3.3 Background: CECI's Work and the Work of Other INGOs.....	
1.3.4 Importance and Purpose.....	
DRR General Knowledge Transfer.....	
Evacuation and Rescue Protocol Through Evacuation Drills and Rescue Scenarios.....	
Support and Assist Community VCA Activities.....	
1.4 CBDRM SUPPORTIVE ACTIVITIES AND THEIR RELATIONSHIP TO DRREIS.....	6
1.5 DRREIS: A HOW TO GUIDE.....	7
1.5.1 Structure and schedule.....	
1.5.2 Personnel and ToT approach.....	
1.5.3 Curriculum and Activities.....	
1.5.4 Examples of IEC Materials Used for DRREIS Dissemination.....	
1.5.4 Flow Chart Illustrating Program Structure and Knowledge Dissemination	
1.6 POST-INTERVENTION OUTCOMES.....	12

DRREIS forms an important component of CECI's Building Community Resilience to Disasters (BCRD) in Upland Areas of Viet Nam project. Here, CECI works with ethnic minority communities, specifically in Nghe An and Kon Tum provinces.

2. LESSONS LEARNT

2.1 SPECIAL CONDITIONS IN UPLANDS AREAS 13

- Language and Literacy
- Cultural Belief Systems and Customs

2.2 SOCIOECONOMIC CONDITIONS EFFECTING DRREIS 17

- 2.2.1 Isolation: Geographic and Socioeconomic

 - Geographic.....
 - Socioeconomic

3. BEST PRACTICES

3.1 EMPOWERMENT PERSPECTIVE 18

- 3.1.1 Cultural Competency.....
- 3.1.2 Visual Communication is important.....
- 3.1.3 Learning by Doing.....
- 3.1.4 Provide Adequate Training & Mentoring Opportunities.....

3.2 COOPERATION & SHARED RESPONSIBILITY..... 18

3.3 ADDRESS & PLAN FOR FUNDING & BUDGETING OF DRREIS 18

3.4 DEVELOPMENT & REVISION OF DRREIS CURRICULUM 18

- 3.4.1 Curriculum Recommendations.....

 - Add Mapping Activities
 - Consider Using Media to Heighten Impact.....
 - Add Psychological Resilience to the Curriculum
 - Raise Awareness of the Physiological Impact of Disaster.....
 - Raise Awareness of the Psychological Traumas Disasters Create.....
 - Strengthen Cultural Integration

3.5 ADD EVIDENCE-BASED APPROACHES TO EVALUATION 20

4. CONCLUSION

INTRODUCTION

OVERVIEW & PHILOSOPHY

IMPORTANCE & PURPOSE

SUPPORT & IMPLEMENTATION

1. INTRODUCTION TO DRREIS CONCEPTS

The purpose of this document is to record and disseminate experiences, results, and best practices derived from the project activities in order to create an effective guide to implementation of DRR curriculum at the elementary and secondary school level.

This document is written for NGOs, INGOs, educators, government and other development practitioners who are specifically interested in community-based approaches to disaster risk reduction (DRR).

WELCOME TO DRREIS

Children are the key to any lasting, sustainable DRR (Disaster Risk Reduction) initiative. Therefore, educational efforts are of the utmost importance.

1.1 REPORT SUMMARY

The first section of this report is a survey of Disaster Risk Reduction Educational Initiatives for Schoolchildren (DRREIS), covering the What, Where, and Why of DRREIS, including an informative step by step how to guide to implementing DRREIS in uplands areas. CBDRM supported activities and their relationship to DRREIS are also addressed in this component. The second section addresses specific needs and includes recommendations, in light of lessons learnt by CECI, to overcome obstacles that hinder DRREIS implementation in uplands areas. Part three is concerned with detailing the unique environmental, cultural, social and economic conditions of the upland areas of Vietnam, and their impact on DRREIS implementation. Part four outlines specific techniques and practices in uplands areas, including learning objectives and IEC (information, education and communication) visual tools. The final section details best practices for DRREIS in uplands areas, stressing the importance of cultural competency gained from cultivating a deep understanding of the prevailing social context. An empowerment perspective is recommended, employing ToT (training of the trainer) techniques, as well as the use of visual communication tools in order to elicit high levels of student participation.

1.2 WHY IS DRREIS IMPORTANT TO CBDRM?

One of the most important outcomes of CBDRM is long-term, sustainable changes to perceptions and behaviours related to natural disasters. Focusing education and awareness raising initiatives on the younger generation is key to reaching this development goal.

CBDRM is a community-based, awareness raising approach to disaster risk reduction; educational activities are therefore an essential part of any successful CBDRM project.

1.3 What is DRREIS?

DRREIS (Disaster Risk Reduction Educational Initiatives for Schoolchildren) is the educational component of CECI's BCRD project. Located in the Nghe An and Kon Tum provinces of Vietnam, this project targeted mountainous communes populated by vulnerable rural ethnic minorities. The initiative is aimed at providing workshops and training to both elementary and secondary school children.

The importance of repetition and review through multiple training and mentoring activities is also addressed in order to ensure maximum comprehension and retention of key DRREIS concepts. The importance of including parents, extended family, women and other vulnerable community members in the DRREIS intervention is stressed. Finally, the sustainability of any DRREIS initiative requires the cooperation of all key stakeholders, specifically educators, educational institutions, and government policy, which determines the content of Vietnam's national curriculum for elementary and secondary schoolchildren.

1.3.1

Introduction to DRREIS Concepts

The CECI BCRD (Building Community Resilience to Disaster) Project takes a community-based, grassroots empowerment approach to disaster risk reduction (DRR). It achieves its goal through three chief practices. First, the project undertakes the VCA (Vulnerability and Capacity Assessment) process, leading to a DRR plan tailor made for each village. Secondly, the program establishes and assists communities in the implementation of simple, low-tech EWS (early Warning Systems) and communications protocol. Last but not least, education and awareness-raising activities are undertaken at all community levels. This report focuses on the DRREIS component of CECI's educational initiatives, customized for delivery to elementary and secondary schoolchildren within our targeted communities: Kon Tum Province: Kon Ray district and Tu Mo Rong district; Nghe An Province: Quy Hop district. Of these communities, the most relevant statistic to DRREIS implementation has been ethnic composition; in Kon Tum province, approximately 95% of the population is comprised of the Se Dang ethnic minority group, while in Nghe An province, roughly 75% of the population belongs to the Thai ethnic minority.

1.3.2

Educational Philosophy

DRREIS takes a participatory, grassroots approach to education. There are three key branches to the DRREIS intervention:

Relevancy

refers to the need to tailor the educational information specifically for the children living in uplands areas; there is no sense in, for example, educating them in evacuation or preparation techniques for slow onset floods, typical in Vietnam's Mekong Delta areas.

However, landslides and flash floods are commonplace in uplands areas. It is important to teach children the importance of avoiding sites where such landslide or flash flood risks are elevated during heavy rains. It is also important to carefully consider the broader socio-cultural implications of such educational initiatives within vulnerable uplands communities. These factors include spiritual belief systems, cultural traditions and traditional styles of interpersonal communication, which may depart from those of Vietnam's Kinh majority population. Relevancy is created through the dissemination of DRR knowledge of use to uplands areas in a manner

that honours and incorporates cultural traditions into the DRREIS framework. Additionally, implementers must find creative ways to strategically work together with these communities in order to overcome the inevitable structural hurdles to delivery found in such isolated rural communities.

Participation

is the second element of DRREIS, and is achieved through the use of highly interactive, enjoyable DRR educational activities for the children, including games, contests, quizzes, and drama skits. The development of these activities also occurs in an interactive, participatory way: the activities are carefully developed in consultation with CECI's community partners, and are pre-tested within sample target communities before widespread dissemination.

Most crucially, participation is maximized through the ToT (Training of the Trainers) approach to knowledge dissemination, whereby the children themselves play a crucial role in educating their peers about DRR, as well as their own families.

Reiteration

Children, by virtue of their youth and malleability, are perhaps the most receptive members of their community to awareness raising activities such as DRREIS initiatives. In our experience, for uplands areas, CBDRM approaches present a dramatically different way of preparing for and managing disasters. Lasting change happens in small increments, gradually over time, and communities often find the process very challenging. By targeting awareness raising activities to children, we help create a new generation of community stakeholders who are aware of the importance of DRR activities, thus insuring sustainability of concepts within their communities in the long-term.

Reiteration of key DRR concepts is required in order to instill long lasting changes in perception leading to new behaviours and insure maximum knowledge retention. Changing habitual behaviours takes considerable time and requires much patience. The target set by DRREIS educators in both provinces has been 3 hours of DRR training offered in 2 – 3 sessions. At least one hour was spent in DRR-related parent-teacher-student meetings (Kon Tum province) and in the presentation of drama skits to parents (Nghe An province). Educators are committed to offering DRR as an extracurricular school activity on an annual basis to all students.

1.3.3 Background

The BCRD's DRREIS program was developed by researching DRR educational initiatives for Schoolchildren previously undertaken by various agencies in Vietnam and abroad. Prior to developing its activities, CECI consulted with Plan, Save, World Vision and the Viet Nam Red Cross in order to learn from their approaches to teacher training and extra-curricular DRR activities.

The information gathered provided a useful foundation in the preparation of CECI's DRR education strategy. In particular, CECI collaborated with Plan on the development and application of a classroom exercise on DRR. The materials consisted of questions and answers on DRR for use by the student trainers. The package consisted of a flip-chart to use in front of the classroom accompanied by an instructional manual displaying some simple pictures of DRR. Some hints for the answers to the questions were given in the manual. CECI also sent teachers from its project site in Nghe An to Plan's project site in Quang Tri to be instructed in use of these tools. Kon Tum teachers later received the training in Nghe An from the teachers who attended the Quang Tri workshop, an example of the project's extensive use of ToT (Training of the Trainers) approaches to knowledge management. Plan and CECI also obtained permission from UNICEF/UN-ISDR to translate the Riskland game on DRR into Vietnamese and tailor its content specifically for use in uplands area classrooms. The game was pretested in different sites in Plan and CECI project sites before mass printing and distribution.

1.3.4 Importance & Purpose

There are four main goals to the DRREIS component:

DRR General Knowledge Transfer

First, classroom activities aim to raise awareness of disaster risk reduction and climate change through education for local youth at risk. (See the CECI BCRD IEC Toolkit Guide for more information).

Evacuation and RescueProtocol

Secondly, the DRREIS assists in the transmission of evacuation and rescue protocol to children through simulation drills and other experiential learning activities, such as rescue scenarios and first aid training.

Support Community VCA Activities

Thirdly, the DRREIS helps to inform and supplement VCA activities within the community at large. The VCA (Vulnerability and Capacity Assessment) is a grassroots initiative that involves all community members, taking care to include vulnerable

Individuals, such as women, the disabled and especially children. (Viet Nam Red Cross /Netherlands Red Cross. Vulnerability and Capacity Assessment (VCA): Manual for Viet Nam Red Cross Practitioners. Hanoi: Viet Nam Red Cross, 2010). Through the DRREIS, children are better able to raise their voices and participate in the VCA process in meaningful ways. The most important goal of the DRREIS is, of course, creating lasting, sustainable change in behavior towards natural disasters. In many cases, uplands communities have historically adopted a passive attitude towards natural disasters, in part due to perceptions that disaster mitigation and prevention was beyond their control. The DRREIS project empowers youth to take a proactive stance towards natural disaster; as the next generation, they hold the future in their hands and are key to the successful, long-range reduction of risks caused by natural disaster.

1.4 CBDRM SUPPORTIVE ACTIVITIES & THEIR RELATIONSHIP TO DRREIS

Awareness raising and knowledge dissemination are important elements of community-based disaster risk reduction (DRR). Educational workshops are offered to the community at large, and encompass everything from communications protocol and EW (Early Warning System) implementation to the dissemination of printed instructional materials ("propaganda") on DRR. Evacuation drills present communities with an opportunity to "learn by doing"; enacting likely scenarios, allows the community to identify shortcomings and fine tune evacuation and emergency response procedures. Additional educational activities include first aid training, offered in concert with the Viet Nam Red Cross.

Integration with other CBDRM activities

For example, in Kon Tum province, schoolchildren not only observed but also played an active role in commune disaster simulation drills. In one scenario enacted at the Dak Ro Ong commune, Tu Mo Rong district, a 5th grade class is the last class to leave school and must cross over a temporary bridge. While they are crossing, the water levels rise, sweeping away the bridge and two of the schoolchildren. Three students and one teacher are stranded, unable to cross. In this scenario, the roleplaying students and their teachers, along with community health care workers, rehearse water rescue techniques employing lifesavers, lifejackets, rope and other rescue equipment. After the rescue is completed, the drowning students are given first aid care (resuscitation). Other students, not part of the simulation, observe the event from a bridge, and after the drill is complete, everyone returns to the classroom for a debriefing and discussion concerning the simulation drill.

1.5 DRREIS: A HOW TO GUIDE

1.5.1 Structure & Schedule

The DRREIS intervention began in March of 2011 in both project sites and was completed by the end of October 2011. In a period of six months, the target goal of offering 2-3 DRR training sessions to approximately 2,000 schoolchildren in the CECI project sites in Nghe An province was met. The goal in Kon Tum province: that virtually all of the 740 elementary and secondary schoolchildren in the 4 project schools (2 elementary and 2 secondary; 36 classes total) would receive a few hours of DRR training, was also achieved.

1.5.2 ToT Approach

This rapid implementation was successfully carried out due to the adoption of a ToT (Training of the Trainers) approach to dissemination. The benefits of this approach are twofold: firstly, as no one person is responsible for all of the training, knowledge transfer occurs rapidly. Secondly, a ToT approach encourages ownership and heightens student motivation.

The most motivated schoolchildren themselves are selected as trainers, and encouraged to form groups in which they complete their DRR knowledge transfer to their peers.

The ToT approach was rolled out in the following manner: first of all, the appointed head teacher from Chau Dinh commune (Nghe An province) along with a few of her colleagues received DRR educational training during a workshop offered by Plan at their project site. The head teacher then reported back to her principal (head of the district schools), who made appropriate administrative decisions to support implementation, such as appointing a DRREIS leader, and handpicking the other schoolteachers to form the DRREIS delegation. After the team of 30 teachers had been assembled and trained, topics and course objectives were mapped out. Local government approval was obtained, and the developed curriculum was submitted to CECI for approval. The ToT (Training of the Trainers) approach was adapted for the training conference in Nghe An province and for the school environment at large. A training course/workshop on the DRREIS initiative was held in Quy Hop during the summer break, giving the Nghe An teachers the opportunity to disseminate their knowledge to the Kon Tum educators. In this workshop, the Nghe An teachers mentored, trained, shared ideas, brainstormed and gave the Kon Tum teachers the opportunity to put their newfound knowledge into practice.

After this conference, DRREIS implementation began in earnest. In both project sites, key students were selected based on their superior presentation skills and knowledge of DRR. Their skills were assessed based on their understanding and knowledge retention surrounding the DRR IEC tools – including the flip charts created by CECI and Plan, and the Riskland game developed by UNICEF/UN-ISDR and adapted by CECI and Plan for the uplands environment. In one elementary school in Nghe An province, for example, two students were chosen as leaders for each of the 9 groups, comprised of 18-24 children per group. The project participants from the elementary school system all came from grades 3,4, and 5. DRR knowledge was evaluated by asking questions such as, "How do you know when disasters are coming? What are some of the warning signs?" The DRR training was offered three times in order to select the most capable student trainers, who were then assigned smaller peer groups to work with. The curriculum materials were refined after user testing during the initial sessions, and questions that best utilized the DRR visual learning tools (such as the flip-charts) were further developed. For 1st and 2nd grade students, due to their young age, the ToT approach was deemed impractical. For very young students, teachers assumed the role of trainer directly.

Parents also reaped the benefits of this approach, as a 3-hour workshop was conducted at the end of the project in Nghe An province. Parents observed their children take part in a trivia game in which DRR questions were hidden inside paper flowers, which the children selected. These questions were taken back into smaller groups where the children could discuss and formulate answers to later present to the assembly. Children also performed a drama skit concerning disaster, which proved to be very instructional for both the participant actors and the parent observers.

In the Kon Tum classrooms, teachers took the flip-charts and Riskland game and brainstormed as a group in order to further innovate the DRR curriculum in ways that would be most appropriate for the local context. For secondary students, teachers developed a quiz competition exercise, which split the classroom into two teams. Within a set time period, students were asked to select a slip of paper with a type of natural disaster or a related DRR concept written on it from inside a basket; the student then had to decide if the concept was natural or human induced. After the allotted time was up, students checked the categorizations for accuracy. The team with the most correct answers posted received a prize.

In all cases, the DRR knowledge that informs the DRREIS initiative is tailored to a youthful audience and delivered using highly interactive processes. It was determined by the principal DRREIS teacher in Nghe An province that knowing how to cross streams safely was of utmost importance to her constituency; knowing when it was safe to cross and when it was important to stay away was carefully discussed during class time. In some cases, children are advised to stay home from school, or alternatively, if already present, to remain in school instead of departing for their residences. In support of this goal, children are instructed on how to read the river gauges that CECI had previously installed as part of its EWS (Early Warning System). CECI's BCRD project also installed signboards in areas prone to landslides; children are informed about these signs and told

that these areas were to be avoided during heavy rainfall, which exacerbates the chances of landslide occurrence. Similarly, large trees are to be avoided during such weather conditions as they become unstable and can potentially fall, causing bodily injury.

Look for changes in attitudes and behaviour. Assess for success: assessment helps identify knowledge gaps, chart retention and assist in the development of more effective curriculum.

Another DRREIS objective is the improvement of safety practices concerning sources of electricity during flood scenarios; children are instructed to stay away from power lines and sources of electricity if high water levels or heavy rains are in occurrence. The flip charts also provide visual diagrams educating students of the importance of not swimming when river water levels were dangerously high. Older students in grades 4 and 5, able to grasp more sophisticated information, are instructed about how to warn others about dangers to health and property, and are taught means of preparation and disaster mitigation in an age appropriate manner. Awareness has been raised in this age group concerning some of the larger issues surrounding such catastrophes. The students are now able to identify the complex causes of natural disaster, such as climate change, weather patterns, and human activities such as deforestation.

1.5.4

Examples of IEC Materials Used for DRREIS Dissemination

- WHAT DO YOU SEE IN THESE TWO PICTURES?

- NAME THE WAYS IN WHICH YOU CAN OBTAIN UP-TO-DATE INFORMATION ON DISASTER OR EXTRAORDINARY WEATHER?

- WHAT CAN YOU SEE FROM THESE TWO PICTURES?

- WHAT SHOULD THE COMMUNITY DO FOR DISASTER PREVENTION?

1.5.5 Flow Chart Illustrating ToT Knowledge Dissemination

- WHAT SHOULD WE DO TO MINIMIZE LOSSES AND DAMAGES TO YOUR HOUSE CAUSED BY STORMS OR FLOODS?

- WHAT WILL YOU REMIND CHILDREN AND YOUR RELATIVES IN ORDER TO ENSURE THEIR SAFETY FROM NATURAL DISASTERS SUCH AS FLOODS OR STORMS?

Principal teacher (site1) and others receive on-site hands on training from partner (Plan)

Principal teacher (site1) and others return to disseminate knowledge to principal, teachers

Teachers implement first round of training to students (site 1) for testing

First set of student trainers are selected from site 1

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 1

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 2

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 3

Teachers (site 2) receive hands on training from site 1 staff and students

Site 2 teachers return to disseminate knowledge to principal and other teachers

First round of DRR training is offered to students at site 2

First set of student trainers are selected from site 2

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 1

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 2

student
trainers
educate
small
student
groups
in
school 3

1.6**Post-Intervention Outcomes**

In Nghe An province, there has been noticeable lasting change in student behaviour, resulting in less risky activities occurring during dangerous weather conditions. During heavy rainfall, teachers have observed that students will avoid crossing hazardous streams and stay at home in safety. Conversely, they are also able to assess when it is safer to stay at school (it is important to note that all of the schools in the district are designated safe places during storm situations, and are equipped with first aid kits, lifejackets and lifesavers; teachers also all have completed a basic first aid course. Lower level primary school children now know not to touch electricity or outlets, and will ask for help from the teacher when they need to use power sources. Older children are aware of the larger issues surrounding environmental stewardship, and will collect garbage in order to properly dispose of it, and have even become community advocates for tree planting and forest conservation.

Education is empowerment; through DRR education, children feel capable, confident and prepared to face adversity

In Kon Tum province, the high degree of child and youth participation in community disaster simulation drills have led to a better understanding of DRR. Children who took part in these drills feel more confident and empowered; they are better aware of how to, for example, cross dangerous streams. In addition, their first aid training has made them feel more capable of assessing emergency situations. They now know when to seek assistance, in addition to providing very basic first aid in the event of bodily injury.

LESSONS LEARNT

CULTURE & LANGUAGE

ENVIRONMENT & ISOLATION

SOCIOECONOMIC CONDITIONS

2. LESSONS LEARNT**2.1 SPECIAL CONDITIONS IN UPLANDS AREAS**

The unique geographical, cultural and socioeconomic conditions unique to uplands areas present special challenges to DRREIS delivery. The following lessons learnt chronicle these hurdles to effective DRREIS program implementation and delivery, along with how such difficulties can be overcome and indeed integrated into the project. Vulnerabilities are heightened in uplands areas, but as these communities are resilient and experienced in dealing with the difficulties natural disaster present, they have also developed unique capacities and coping mechanisms that must be lauded and incorporated into the DRREIS philosophy.

In many upland communities, traditional ethnic minority languages, such as Sedang in Kon Tum and Thai in Nghe An, are the predominant means of communication between community members.

Estimates of literacy rates in Vietnam place the total adult literacy rate (2005-2008) at 93% (UNICEF Info By Country

http://www.unicef.org/infobycountry/vietnam_statistics.html retrieved on October 31, 2011). However, in rural communities, this figure is very low. Research conducted by AusAID in Lao Cai province, for example (Lao Cai being a previous BCDR CECI project site) discovered that none of the adult women were literate in two of the most remote villages in the district (Australian Agency for International Development by the Centre for International Economics: Vietnam Poverty Analysis. Canberra and Sydney: AusAID 2002).

It is important to note that true bilingualism is concentrated mostly in the younger generations as school children have been educated exclusively in Vietnamese over the past ten to fifteen years. The majority of men understand Vietnamese and many also read and write Vietnamese, but many women, in particular older women, know only their own language.

Because schoolteachers in uplands areas almost always come from the Kinh ethnic majority, it is important to note the difficulties of introducing culturally integrative curriculum. Although the teachers are readily willing and eager to work within their student's culture, there are serious structural barriers to such activities. As teachers are from outside the community, their knowledge is limited, and as most leave after a few years for other positions, their ability to culturally integrate is limited. Additionally, many teachers in the DRREIS initiative have indicated that they occasionally must seek clarification and additional translation assistance from Se Dang or Thai officials regarding certain DRR terms. This willingness to ask for outside assistance is to be lauded and reinforces the collaborative nature of DRREIS.

Cultural Belief Systems & Customs

Traditional Sedang culture emphasizes the primacy of the group over the individual even more than Vietnamese society as a whole; educators at the Kon Tum project site have mentioned that their students are often modest and shy, reluctant to speak up in class and attract attention to themselves, as this can be culturally interpreted as arrogant or boastful behaviour. As a result, teachers must employ creative, culturally aware means of soliciting input and response from their students.

Traditional culture often intersects with the DRREIS initiative in ways that is difficult for an outside INGO to anticipate. As part of the educational initiatives in Kon Tum, schoolchildren observe and participate in an evacuation and medical emergency simulation drill. At the Dak Ta Lung commune drill, a young boy participated by portraying a victim injured during a landslide incident and in need of medical attention. Although his mother agreed to his participation, after the drill, she suffered intense fears that such activity might tempt fate and attract future bad luck. Therefore, she requested an animal sacrifice to propitiate the spirits. Her request was honoured; a pig was sacrificed, paid for by the local commune office with additional support provided by CECI.

The DRREIS process stresses the importance of integrating local cultural traditions into the intervention. Cultural specificities, especially indigenous knowledge and practices surrounding disaster, should be respected as part of a community's cultural heritage, a precious knowledge resource.

As an example, in Canada, (Note that First Nations refer to Canada's Aboriginal people or "Tribal" people) are integrated into the social service framework. During many social Many traditional minority cultures worldwide are under threat due to rapid modernization. Groups seeking to undertake DRR-related educational work within rural communities who wish to integrate indigenous knowledge systems into their work may wish to investigate the work done by JANI (Joint Advocacy Initiative Network), specifically its "Survey on Indigenous Knowledge on Disaster Prevention and Adaptation to Climate Change" (DWF October 2009). During social service conferences, meetings and training sessions concerning First Nations communities, elders are invited to inaugurate the event by offering prayers, blessings and performing traditional ceremonies. Similar activities could occur to launch the DRREIS in localities where such traditions are important. This step would assist in assuring community ownership of the initiative and ensure an acknowledgement and integration of traditional beliefs into the resulting DRR plans.

2.2

SOCIOECONOMIC CONDITIONS EFFECTING DRREIS

2.2.1

Isolation: Geographic & Socioeconomic

Geographic

Although all of CECI's project sites are within a 30 km radius of a city, all of them can be classified as isolated due to extremely poor road conditions. In many cases, roads are damaged by the quarries and mining companies that exploit the region's natural resources. These companies make minimal, if any, repairs and forego maintenance. In some cases, communities use private roads built by the mining companies not maintained or managed by government. River crossings are makeshift and, during the rainy season, often inundated by flooding. It is difficult for outsiders to grasp the hurdles that poor transportation creates for the individuals who reside in these remote villages.

A recent newspaper article in the Quy Hop district stated that:

"In the rainy season, water level may reach approximately 1.4 meters; people living near the river must carry their kids piggyback through his. Those living far must also take a bicycle with them; as a result, the parent must cross the river 3 times per class session. Those who cannot send their children to boarding school may cross the river up to 9 times per session. Nevertheless, people are making an effort to help their kids attend classes.

We met Ms. Vi Thi Lien, Thai minority, Ban Thinh village, as she was on the way to the Chau Dinh elementary school. She told us that she must carry a bike as well as carry her kids piggyback up to 18 times a day to go across the Nam Chong river. In July and August, because of difficult living conditions, school authorities frequently allow kids stay at school during lunchtime." The Community – Key Role in Disaster Prevention - news item by Hoang Thi Hoa, TTXVN/Vietnam+, 28/09/2011).

Socioeconomic

Geographical isolation, coupled with an ethnic minority background, tends to be correlated with a lower socioeconomic status: *"Ethnic minority people are amongst the poorest in Vietnam. Ethnic minorities make up 14 per cent of the population but account for 29 per cent of poor people in Vietnam."* (Vietnam Poverty Analysis Report prepared for the Australian Agency for International Development by the Centre for International Economics, Canberra and Sydney, 9 May 2002).

In Dak Koi commune (Kon Ray district, Kon Tum province), 44% of the population is classified poor; 23% of the villagers in Dak To Lung are classified poor. In the Tu Mo Rong district (also Kon Tum province), Dak To Kan commune, 56.6% of the population lived in poverty: in Dan Ro Ong, the percentage is 73.5% while in Van Xuoi the total is 48%, or nearly half the population (CECI VCA Summary Reports). The statistics are similar in Nghe An province, pointing to a much lower standard of living in these rural areas when compared to Vietnamese society as a whole. As a result, communities have reduced resources to cope with disaster, to plan for and mitigate the effects of natural disaster. Additionally, communities that rely on subsistence farming are less able to prioritize their children's education, however much they might want to, when the practicalities of survival become pressing.

EMPOWERMENT PERSPECTIVE
COOPERATION & RESPONSIBILITY
SUSTAINABILITY & DURABILITY

3. BEST PRACTICES

3.1 Empowerment Perspective

The CECI BCRD (Building Community Resilience to Disaster in Uplands Areas of Vietnam) takes a community-based empowerment approach to disaster risk reduction (DRR). The DRREIS initiative, which is the part of the BCRD program aimed at youth education, is organized around the principles of any successful community-based intervention. It employs an empowerment perspective to encourage grassroots participation. Such approaches are successful because self-determination and community ownership are an integral part of the process; therefore, sustainability and cultural relevancy is more likely to occur than in a top-down, hierarchical approach.

BEST PRACTICES

3.1.1

Cultural Competency

One of the main tenets of the CECI BCRD project is the assertion that indigenous knowledge is integral to applying community-based approaches to DRR.

Cultural specificities and indigenous knowledge surrounding disaster should be respectfully regarded as part of a community's cultural heritage.

Clearly, any outside intervention such as the DRREIS must also respect and work with culturally specific views and practices surrounding DRR that may seem, to outsiders, as unscientific and irrational. For example, the Sedang people in Kon Tum province determine their safe place for evacuation through divination. The village leader will perform a complex hand clapping sequence in order to select the correct location with the help of the spirits. Once the appropriate site is selected by divination, animal sacrifices and rituals are performed to sacralize the selected location. Understandably, after such selection, the Sedang are reluctant to change their evacuation site. It can be difficult for cultural outsiders, who might conclude logically that another site is more appropriate, to understand and accept the validity of this process. It is important that outside agencies work hard at finding ways to appreciate, understand and value these practices, and incorporate them into any educational initiative.

catching and graphically pleasing game board itself. Additionally, flip charts have been created by CECI and Plan staff to be used in training. These charts feature detailed illustrations of DRR concepts, from depictions of landslides and floods, to instructional illustrations of pre-disaster preparation and evacuation procedures. This visual approach to communication is not only found in the DRREIS educational component, but is also a part of the BCRD project approach as a whole (BCRD Lessons Learnt, p. 17-19).

3.1.3

Learning by Doing

All of the DRREIS activities involve a high degree of participation; this is congruent with the BCRD project philosophy. "Learning by doing" is an excellent creative approach that has been found to be successful by various technical experts in CBDRM (Community-Based Disaster Risk Management).

(CECI: BCRD Lessons Learnt; Garcia, Lolita Caparas, JICA Project Expert Team, "Community Based Disaster Risk Management" presentation at the Disaster Prevention Engineering Workshop, Danang, July 2011). We recommend that any educational initiative take an interactive approach, avoiding lectures and didactic processes in favour of a more effective, collaborative process.

3.1.4

Provide Adequate Training & Mentoring Opportunities

Feedback from educators at both project sites stressed the importance of first aid training. Both the teachers and the students benefited from learning simple yet effective emergency triage techniques. We recommend expanding the first aid component in future DRREIS initiatives.

3.1.2

Visual Communication is Important

Visual communication tools, used in a participatory way, form the cornerstone of the DRREIS initiative. The Riskland game, for example, is modeled on the familiar "Snakes and Ladders" game, but is organized around important DRR concepts. These ideas are conveyed not only through the written word but also through the eye-

For the Kon Tum project site, the simulation drills proved to be most important in terms of offering children training in rescue skills. CECI field staff, local trainers, government officials and educators all found that Messages need to be repeated to "ensure

that key messages and training techniques" are not forgotten: "In Kon Tum province, after having suffered the consequences of Typhoon Ketsana (Storm no. 9, 2009), the key awareness-raising technique that was of most value was the simulation drill, which occurs at regular intervals in the community." (CECI BCRD Lessons Learnt, p.20).

Communities participating in the BCRD project from Kon Tum province have made a commitment to conduct simulation drills at a regular basis, and are actively working with the schools to ensure the participation of children.

3.2 COOPERATION & SHARED RESPONSIBILITY

Educational initiatives such as DRREIS must be actively supported by all community stakeholders in order to guarantee project longevity and sustainability. This includes government policy creators, local government officials, educators, school administrators, parents, and of course the children themselves. Relationship building, integral to any community-based initiative, is a process that cannot be rushed; true collaborations take time to unfold, but are well worth the effort invested. We recommend that special consideration be placed on the participation of women and other vulnerable, often disempowered community members. By scheduling a drama performance for parents and extended family members, a window of opportunity is created within which additional DRR awareness raising and/or community dialogue can be opened up with these vulnerable family members.

Secondly, in the interest of cultural integration, we also recommend that village elders, who perform an important role within Sedang culture, be included in the DRREIS initiative.

Thirdly, we also strongly suggest that any NGO involved in DRR educational initiatives join ongoing efforts to advocate that the Ministry of Education and Training incorporate DRR lessons into the official curriculum. This integration is essential. Currently, all DRR educational activities must take place as an extracurricular activity. Moreover, there is no standard DRR curriculum offered countrywide; in some areas, students receive adequate DRR training; in other regions, students receive no

education at all in disaster risk reduction. CECI, in concert with other NGOS working in the field of DRR, strongly recommend the adoption of a national DRR curriculum containing strategic regional adjustments, to be delivered during regular school hours.

3.3

ADDRESS & PLAN FOR FUNDING & BUDGETING OF DRREIS

DRREIS curriculum, the training of teachers, and the creation or procurement of IEC materials are all time-consuming and costly endeavours. We recommend that assistance extend beyond simply providing the funds to accomplish these goals. As the end goal of these initiatives is project durability after NGO involvement ceases, we recommend actively mentoring the local schools, district and commune governments in order to provide them with experience in budgeting for future DRREIS activities.

3.4

DEVELOPMENT & REVISION OF DRREIS CURRICULUM

3.4.1

Curriculum Recommendations

The following recommendations for additions to the DRREIS curriculum have been made by DRREIS educators, CECI field staff workers, and the program evaluation team. CECI views the DRREIS curriculum as an organic, evolving entity that can and should be creatively adapted and expanded upon by the communities it engages with. Such innovation will not only lead to excellence, but will also insure that communities assert ownership of the initiative, thus ensuring the project's

Add Mapping Activities

We recommend that the interactivity and creativity of the DRREIS intervention be expanded in order to allow child participants the opportunity to express themselves through tactile experiences such as drawing. Children can, for example, draw their own hazard maps, and also map out their evacuation route in the event of disaster. The VCA Manual published by the Viet Nam Red Cross also contains a transect walk exercise that could be incorporated into the curriculum, particularly for secondary school children. (VCA Manual, Part II, p.41-43)

Consider Using Media to Heighten Impact

Similar to Plan's work involving video in DRR education, the Nghe An educators have recommended adding a digital photography component. This would allow educators the opportunity to have students go out and photo document natural disasters such as landslides and flooding, as well as the root causes of such catastrophes, such as deforestation. Students will create their own, community-specific DRR visual communication tools, with the added bonus of learning photographic skills.

Add Psychological Resilience to the Curriculum

Psychological resilience has been defined as the "capacity to maintain healthy, symptom-free functioning, or resilience, following PTEs [potentially traumatic events]." (George A. Bonanno, Sandro Galea, Angela Bucciarelli, and David Vlahov (2005). Psychological Resilience After Disaster. Psychological Research, Vol. 17 no. 3). Psychological resilience is a capacity that must be nurtured in order to ensure successful risk reduction in the event of a disaster. We recommend that the students be encouraged to self-define resilience, using concrete examples from their own experiences. Allowing them this opportunity will naturally result in culturally appropriate psychological capacity building.

Disasters pose a grave threat to each individual's happiness and mental health. Education initiatives should recognize and support the importance of cultivating strong and healthy minds in order to create resilient communities. Adult participants in uplands area project who received first aid training mentioned, during the current project assessment period, that they found the case studies addressing the psychological dimension of injuries (i.e. shock, trauma) most enlightening. We recommend adding a similar component to the children's first aid training curriculum.

Raise Awareness of the Physiological Impact of Disaster

Any educational intervention concerning the psychology of trauma should address the physiological effects of crisis (known as "fight or flight" syndrome) and how the adrenaline surge experienced during moments of crisis can assist or

impair the brain's ability to make good decisions during a disaster. Common symptoms can be listed (i.e. racing heart, rapid shallow breathing, heightened senses, etc.) This component can include the participants sharing their experiences of how they experienced such symptoms during past disasters. Ways to calm down can then be identified by the participants (i.e. deep breathing, stretching, etc). Such physical activities are enjoyable to children, especially those in elementary school.

Raise Awareness of the Psychological Traumas Disasters Create

Disasters are catastrophic events that can cause huge losses for individuals and their communities. Family members die, become disabled or seriously injured; entire homes are swept away; livestock can drown, and entire crops destroyed. These losses inevitably cause grief and distress amongst the survivors. Presenting basic information on PTSD (Post-Traumatic Stress Disorder) and the general psychological impact of disaster-related trauma upon communities would be educational for children. Children can be encouraged to identify their own successful coping mechanisms (seeking comfort from parents and grandparents, talking amongst each other, etc.) as well as their unhealthy ones (anger, acting out, depression/sadness, etc.). Mapping out adaptive and maladaptive coping strategies would empower children to make better choices when dealing with the psychosocial stressors disasters create.

Strengthen Cultural Integration

We recommend further incorporation of traditional cultural practices within any DRR-related education project targeted at uplands communities. As an example, in Canada, First Nations cultural practices are integrated into the education curriculum at both the elementary and secondary school. Schoolchildren attend powwows (a traditional festival involving singing, dancing and feasting), dancing competitions and drumming circles, and elders are invited to speak to the children, offering prayers, blessings and other traditional ceremonies. Similar activities in the uplands context are important and show respect, provide cultural validation and allow traditional viewpoints to be further integrated into the DRREIS initiative.

BIBLIOGRAPHY

Australian Agency for International Development by the Centre for International Economics (2002). Vietnam Poverty Analysis. Canberra and Sydney: AusAID.

George A. Bonanno, Sandro Galea, Angela Bucciarelli, and David Vlahov (2005). Psychological Resilience After Disaster. *Psychological Research*, Vol. 17 no. 3.

Care. Post Knowledge Attitude Practice (K.A.P) Survey Report for the Capacity building for institutions and vulnerable communities to improve disaster preparedness, mitigation and response in Nga Son district, Thanh Hoa province, Vietnam Project (2011). Prepared by the Research Center for Disaster Risk Reduction and Climate Change Asian Management and Development Institute (AMDI). Hanoi: Care.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (at press). BCRD IEC Toolkit Guide. Hanoi: CECI.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (2009). Building Community Resilience to Disasters in Upland Areas of Vietnam: Lessons Learnt. Hanoi: CECI.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (n.d.). The Process of Vulnerability and Capacity Assessment (VCA) in Kon Ray District and DRR Plan. Hanoi: CECI.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (n.d.). Report on Vulnerability and Capacity in Disaster Preparedness Evaluation (VCA) in Chau Loc Commune and DRR Plan. Hanoi: CECI.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (n.d.). Report on Vulnerability and Capacity in Disaster Preparedness Evaluation (VCA) in Lien Hop Commune and DRR Plan. Hanoi: CECI.

CECI (Centre for International Studies and Cooperation) (n.d.). Vulnerability and Capacity Assessment (VCA) in Mo Rong District and DRR Plan. Hanoi: CECI.

CECI ((Centre for International Studies and Cooperation) and JANI (Joint Advocacy Networking Initiative). (n.d.). Framework on Community Based Disaster Risk Management in Vietnam. Hanoi: JANI.

Central Committee for Flood and Storm Control. (2008). Implementation Plan of the National Strategy for Natural Disaster Prevention, Response and Mitigation to 2020. Retrieved from <http://www.ccfsc.org.vn> on August 7, 2011.

JANI (Joint Advocacy Networking Initiative). (2009). Survey on Indigenous Knowledge on Disaster Prevention and Adaptation to Climate Change: Report. Hue: JANI.

Garcia, Lolita Caparas, JICA Project Expert Team, "Community Based Disaster Risk Management" presentation at the Disaster Prevention Engineering Workshop, Danang, July 2011).

UNICEF, Info by Country. [Http://www.unicef.org/infobycountry/vietnam_statistics.html](http://www.unicef.org/infobycountry/vietnam_statistics.html) retrieved on October 31, 2011. Viet Nam Red Cross /Netherlands Red Cross. Vulnerability and Capacity Assessment (VCA): Manual for Viet Nam Red Cross Practitioners. Hanoi: Viet Nam Red Cross, 2010.

3.5 ADD EVIDENCE-BASED APPROACHES TO EVALUATION

Perhaps the most important recommendation is that any DRREIS initiative must adopt an evidence-based approach to evaluation. Administering a Knowledge Attitude and Perception survey as a benchmark (pre-intervention) and at other strategic times during the project (mid-point and post) will allow project coordinators the opportunity to assess knowledge, identify gaps and further refine curriculum in order to maximize knowledge retention and insure all learning objectives are met. Such evaluative tools are invaluable for funders, policy-makers and program evaluators, as they can provide important, empirical statistical data on the program effectiveness and outcomes. CECI recommends that any DRR educational initiative obtain a copy of CARE's KAP (Knowledge, Attitude and Practice) survey (see bibliography).

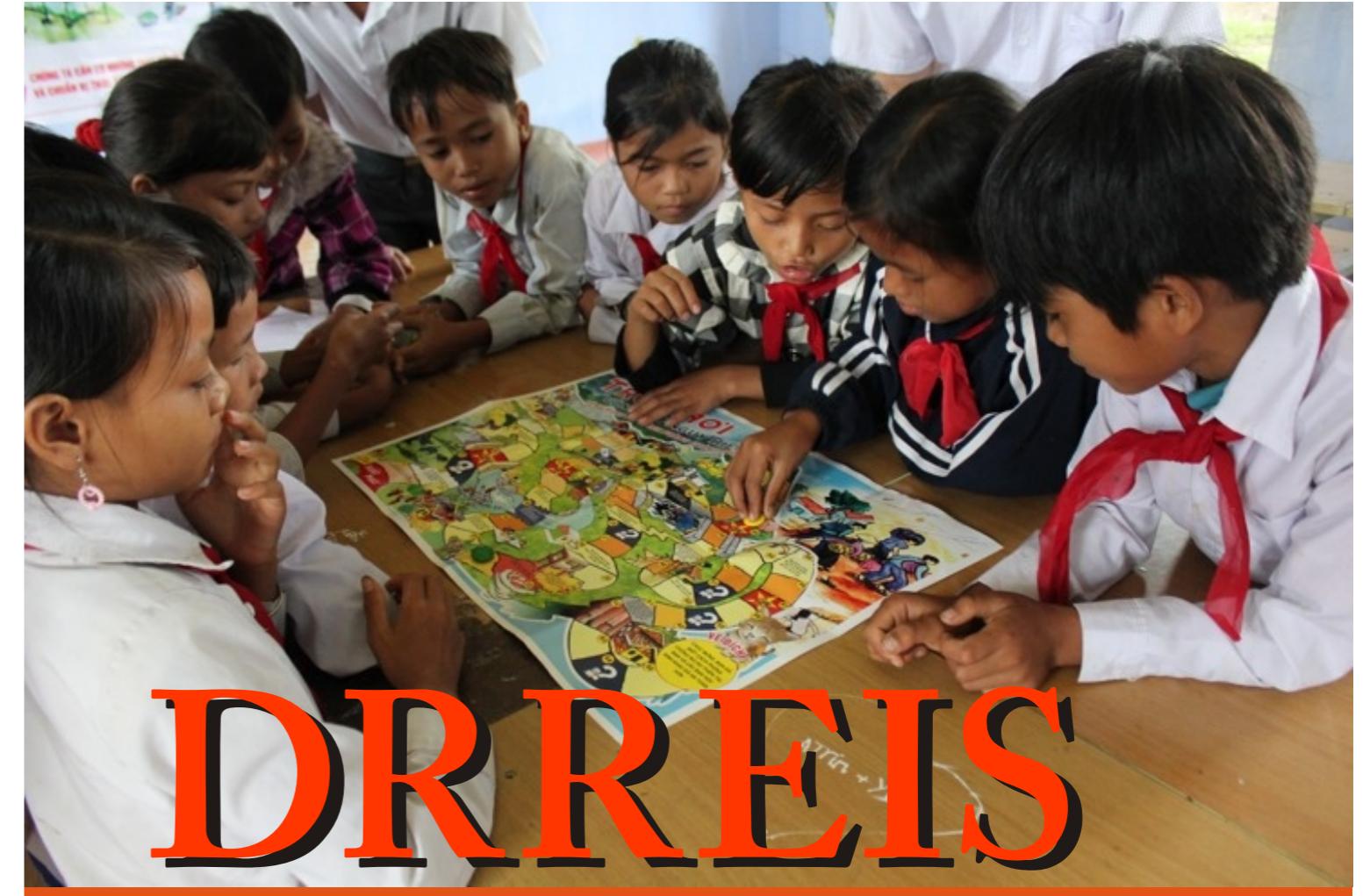
At the time of press, CARE and Plan are working jointly on a second DRR-related KAP survey. These surveys can provide ideas and serve as a point of departure in the creation of a program-specific, relevant evaluation tool.

4. CONCLUSION

DRREIS (Disaster Risk Reduction Educational Initiatives for Schoolchildren), is an essential part of CECI's BCRD (Building Community Resilience to Disaster) in Uplands Areas of Vietnam. This project report has presented its best practices concerning the importance and philosophy of DRR education, introduced basic DRR educational concepts and approaches, and has made recommendations specific to uplands areas of Vietnam based on CECI's own experience and lessons learnt.

The goal of this report is to assist other NGOs, educators, government authorities and related stakeholders interested in implementing similar programs in the region.

It is CECI's sincere hope that this information will prove useful to others interested in increasing community resiliency towards disaster in a community's most vulnerable, yet valuable members: children and youth.

DRREIS

Sáng kiến về Giáo dục
Giảm nhẹ rủi ro thiên tai
cho Học sinh (DRREIS)

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN CHO VÙNG CAO VIỆT NAM
Trung tâm Nghiên cứu và Hợp tác Quốc tế (CECI)

ỦY BAN CHÂU ÂU
VIỆN TRÍ THỜI ĐIỂM

CECI
CENTRE FOR INTERNATIONAL
STUDIES AND COOPERATION

ACTED
Agency for technical cooperation and development

Bản quyền © 2011 bởi Trung tâm Nghiên cứu và Hợp tác Quốc tế (CECI)
Bảo lưu mọi quyền
In tại Hà Nội - Việt Nam

SÁNG KIẾN VỀ GIÁO DỤC GIẢM NHẸ RỦI RO THIÊN TAI CHO HỌC SINH (DRREIS):

Tài liệu hướng dẫn cho vùng cao Việt Nam

Trung tâm Nghiên cứu và Hợp tác Quốc tế (CECI)

"Cám ơn nhịp cầu đã đưa bạn sang sông"

Trung tâm Nghiên cứu và Hợp tác Quốc tế (CECI) đánh giá và ghi nhận những đóng góp to lớn của các cán bộ Dự án "Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó thiên tai cho Cộng đồng vùng cao Việt Nam" (viết tắt là BCRD) có tên sau: Phan Công Tuấn, Nguyễn Hữu Hiếu, Nguyễn Thị Bích Ngọc, Trịnh Đình Hoàng, Trương Ngọc Khiêm, Hoàng Thu Hương, Đỗ Thúy Hạnh, Louise McKissick và Phạm Trần Cẩm Thúy, dưới sự điều hành của bà Kathleen McLaughlin, Giám đốc khu vực Châu Á. CECI trân trọng cảm ơn tổ chức ACTED, Cơ quan Cứu trợ Nhân đạo thuộc Ủy ban Viên trợ Châu Âu, Plan, Save, UNICEF và chương trình UNITERRA đã hỗ trợ nhiệt tình trong suốt quá trình triển khai dự án. Chúng tôi cũng chân thành cảm ơn tổ chức ACTED, CIDA và Chương trình phòng ngừa thiên tai của Ủy ban Châu Âu (DIPECHO) đã hỗ trợ tài chính cho dự án.

MỤC LỤC

Tài liệu giới thiệu các bài học kinh nghiệm và các sáng kiến điển hình về giáo dục giảm nhẹ rủi ro thiên tai cho học sinh (DRREIS). DRREIS là một phương pháp quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng

1. GIỚI THIỆU KHÁI NIỆM DRREIS

1.1 TỔNG KẾT BÁO CÁO	4
1.2 VÌ SAO DRREIS ĐÓNG VAI TRÒ QUAN TRỌNG TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI	
DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG (QLRRTTDVCĐ)	4
1.3 DRREIS LÀ GÌ?	4
1.3.1 Giới thiệu khái niệm DRREIS	
1.3.2 Phạm trù giáo dục	
MỐI LIÊN KẾT	
SỰ THAM GIA	
TÍNH LẬP LẠI	
1.3.3 Tổng quan	
1.3.4 Tầm quan trọng và mục tiêu	
Phổ biến kiến thức chung về GNRRTT	
Kỹ thuật cứu trợ và sơ tán	
Hỗ trợ hoạt động đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng ở cộng đồng (VCA)	
1.4 CÁC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TRONG QLRRTTDVCĐ VÀ MỐI QUAN HỆ VỚI DRREIS	6
1.5 HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN DRREIS	7
1.5.1 Bố cục và kế hoạch	
1.5.2 Tập huấn cho tập huấn viên (ToT)	
1.5.3 Chương trình học và hoạt động ngoại khóa	
1.5.4 Ví dụ về tài liệu giáo dục truyền thông sử dụng cho hoạt động DRREIS	
1.5.5 Biểu đồ mô phỏng quá trình phổ biến kiến thức ToT	
1.6 KẾT QUẢ CUỐI CÙNG	12

DRREIS là một hợp phần quan trọng trong Dự án “Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó với thiên tai cho Cộng đồng vùng cao Việt Nam” do CECI triển khai. Trong khuôn khổ dự án này, CECI làm việc với cộng đồng các dân tộc thiểu số, đặc biệt là tại 2 tỉnh Nghệ An và Kon Tum.

2. NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM

2.1 ĐẶC ĐIỂM CỦA CỘNG ĐỒNG VÙNG CAO	13
2.1.1 Đặc thù về môi trường văn hóa	
Ngôn ngữ & trình độ văn hóa	
Hệ thống tín ngưỡng văn hóa & tập quán	
2.2 ẢNH HƯỞNG CỦA ĐIỀU KIỆN KINH TẾ - XÃ HỘI VÀO HOẠT ĐỘNG DRREIS	17
2.2.1 Cách trở về địa lý và kinh tế - xã hội	
Địa lý	
Kinh tế - xã hội	

3. ĐIỀN HÌNH TỐT

3.1. VIỄN CẢNH VỀ TÍNH TỰ CHỦ	18
3.1.1 Năng lực văn hóa	
3.1.2 Truyền thông hình ảnh đóng vai trò quan trọng	
3.1.3 Học đi đôi với hành	
3.1.4 Tập huấn và chỉ đạo hoạt động tốt	
3.2 HỢP TÁC & CHIA SẺ TRÁCH NHIỆM	18
3.3 QUAN TÂM & LÊN KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH VÀ NGÂN SÁCH CHO HOẠT ĐỘNG DRREIS	18
3.4 PHÁT TRIỂN VÀ RÀ SOÁT NỘI DUNG CHƯƠNG TRÌNH GIẢNG DẠY DRREIS	18
3.4.1 Đề xuất chương trình giảng dạy	
Bổ sung hoạt động vẽ bản đồ	
Xem xét sử dụng phương tiện truyền thông để phát huy tác động	
Năng lực tâm lý trong chương trình giảng dạy	
Nâng cao nhận thức về tác động tâm lý từ thiên tai	
Nâng cao nhận thức về tâm lý sợ hãi đối với thiên tai	
Tăng cường phối hợp văn hóa	
3.5 BỔ SUNG TÍNH XÁC THỰC VÀO CÔNG TÁC ĐÁNH GIÁ	20

4. KẾT LUẬN

GIỚI THIỆU

TỔNG QUAN & LÝ THUYẾT

TAM QUAN TRỌNG & MỤC ĐÍCH

HỖ TRỢ & THỰC HIỆN

1. GIỚI THIỆU KHÁI NIỆM DRREIS

Mục đích của tài liệu này là ghi chép lại và phổ biến các kinh nghiệm, các kết quả đạt được và các điển hình từ hoạt động của dự án để thông qua đó, hướng dẫn thực hiện công tác giáo dục giảm nhẹ rủi ro thiên tai (viết tắt là GNRRTT) tại các trường tiểu học và trung học cơ sở.

Tài liệu được soạn thảo dành cho các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức phi chính phủ quốc tế, chuyên gia giáo dục, Chính phủ và các cá nhân hoạt động trong lĩnh vực phát triển quan tâm đến phương pháp GNRRTT dưa vào cộng đồng.

GIỚI THIỆU VỀ DRREIS

Học sinh là lực lượng nòng cốt trong quá trình triển khai lâu dài và bền vững đối với Sáng kiến về Giảm nhẹ rủi ro thiên tai. Hơn nữa, những nỗ lực trong công tác giáo dục đóng vai trò hết sức quan trọng.

1.1

TỔNG KẾT BÁO CÁO

Phần đầu của tài liệu này trình bày kết quả khảo sát tại các trường học về DRREIS là gì, ở đâu và tại sao lại có DRREIS. Khảo sát bao gồm các bước thu thập thông tin nhằm hướng dẫn thực hiện Sáng kiến về giáo dục GNRRTT cho học sinh ở vùng cao Việt Nam. Các hoạt động hỗ trợ quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng và các mối liên quan đến DRREIS cũng được đề cập trong phần này. Ở phần 2, tài liệu đề cập đến các nhu cầu cụ thể và bao gồm các kiến nghị, các bài học kinh nghiệm mà CECI đúc rút trong quá trình triển khai nhằm khắc phục các khó khăn mà DRREIS gặp phải. Phần 3 trình bày chi tiết về đặc thù kinh tế, văn hóa - xã hội và môi trường của địa bàn vùng cao Việt Nam cũng như tác động của nó đến việc thực hiện DRREIS. Phần 4 bàn về các kỹ thuật và thực tiễn tại vùng cao, bao gồm mục tiêu học tập và các công cụ hình ảnh về giáo dục truyền thông và thông tin. Phần cuối của tài liệu mô tả rõ các diễn hình tốt và các kiến thức thực tế được rút ra trong suốt quá trình thực hiện, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc nâng cao sự hiểu biết về văn hóa trên cơ sở tìm hiểu kỹ về bối cảnh chung của xã hội. Khuyến khích khuynh hướng trao quyền thông qua việc sử dụng các kỹ thuật tập huấn cho tập huấn viên (ToT) cũng như bộ công cụ truyền thông hình ảnh nhằm khuyến khích sự tham gia của học sinh.

1.2

VÌ SAO DRREIS ĐÓNG VAI TRÒ QUAN TRỌNG TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG (QLRRTTDVCĐ)

Một trong số những mục tiêu quan trọng nhất mà QLRRTTDVCĐ hướng đến là những thay đổi bền vững về nhận thức và hành vi đối với thiên tai. Để đạt được mục tiêu phát triển đó, cần tập trung vào giáo dục và các sáng kiến nâng cao nhận thức cho thế hệ trẻ.

QLRRTTDVCĐ là phương pháp nâng cao nhận thức dựa vào cộng đồng nhằm GNRRTT; chính vì vậy, các hoạt động về giáo dục là một phần không thể thiếu đối với bất kỳ dự án nào về QLRRTTDVCĐ.

1.3

DRREIS LÀ GÌ?

DRREIS (viết tắt của Sáng kiến về giáo dục GNRRTT cho học sinh) là hợp phần giáo dục của dự án BCRD do CECI triển khai. Dự án này được thực hiện tại hai tỉnh Nghệ An và Kon Tum, tập trung chủ yếu vào các xã miền núi, nơi cộng đồng các dân tộc thiểu số dễ bị tổn thương sinh sống. Mục tiêu của sáng kiến này là nhằm tổ chức các buổi hội thảo và tập huấn cho học sinh các cấp tiểu học và trung học cơ sở.

Tài liệu cũng đề cập đến tầm quan trọng của tập huấn nhắc lại và việc đánh giá công tác giám sát hoạt động nhằm đảm bảo mọi người hiểu rõ và duy trì được các khái niệm căn bản về DRREIS. Tầm quan trọng của phụ huynh, gia đình, phụ nữ và các nhóm cộng đồng dễ bị tổn thương trong việc thực hiện DRREIS cũng được nhấn mạnh. Cuối cùng, để duy trì tốt việc triển khai DRREIS, cần phải có sự hợp tác chặt chẽ của các bên tham gia, đặc biệt là các nhà giáo dục, cơ sở giáo dục và chính sách Nhà nước để có thể xây dựng chương trình học cho cấp tiểu học và trung học cơ sở.

1.3.1

Giới thiệu khái niệm DRREIS

Dự án "Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó thiên tai cho cộng đồng vùng cao Việt Nam" (BCRD) áp dụng phương pháp tiếp cận dựa vào cộng đồng và trao quyền cho cấp cơ sở về GNRRTT. Đến nay, dự án đã đạt được mục tiêu thông qua ba kết quả chính. Thứ nhất, dự án đã hoàn thành việc triển khai Quy trình đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA), từ đó lập kế hoạch Giảm thiểu rủi ro thiên tai cho các thôn/bản. Thứ hai, dự án đã thiết lập và hỗ trợ cộng đồng trong việc áp dụng hệ thống cảnh báo sớm (EWS) đơn giản, không yêu cầu kỹ thuật cao và đi kèm với công tác truyền thông. Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, đó chính là công tác giáo dục và các hoạt động nâng cao nhận thức được triển khai ở tất cả các cấp trong cộng đồng. Báo cáo này tập trung vào DRREIS; một trong những sáng kiến về giáo dục của tổ chức CECI hướng đến đối tượng học sinh cấp 1, cấp 2 ở các huyện trong địa bàn dự án. Đó là huyện Kon Rẫy, huyện Tu Mơ Rông ở tỉnh Kon Tum và huyện Quỳ Hợp ở tỉnh Nghệ An. Theo thống kê, dân cư tập trung ở các địa bàn dự án này chủ yếu là đồng bào các dân tộc thiểu số; tại tỉnh Kon Tum, 95% tổng số dân là người Xê Đăng trong khi 75% dân cư ở Nghệ An là người Thái.

1.3.2

Phạm trù giáo dục

DRREIS áp dụng phương pháp tiếp cận từ cơ sở và có sự tham gia đối với lĩnh vực giáo dục. Điểm mấu chốt của hoạt động này chính là:

Mối liên kết

đề cập đến nhu cầu được đáp ứng thông tin về giáo dục, đối với các em học sinh ở vùng cao. Chẳng hạn, sẽ chẳng có ý nghĩa gì khi chúng ta giáo dục cho các em về công tác sơ tán và các biện pháp ứng phó với lũ dâng, thường chỉ xảy ra ở khu vực đồng bằng sông Cửu Long (Việt Nam).

Thực tế, các khu vực vùng cao thường xảy ra sạt lở đất và lũ quét. Điều quan trọng là phải giáo dục các em tránh xa các khu vực có nguy cơ sạt lở đất và lũ quét như vậy khi có mưa lớn. Cũng cần xem xét kỹ lưỡng đến các yếu tố văn hóa - xã hội trong các sáng kiến về giáo dục như vậy đối với cộng đồng vùng cao dễ bị tổn thương. Các yếu tố này bao gồm hệ thống tín ngưỡng, truyền thống văn hóa và thói quen giao tiếp; có thể khác với phân lớn cộng đồng người Kinh. Mối liên kết được hình thành thông qua việc phổ biến kiến thức về GNRRTT đến các cộng đồng vùng cao, bằng hình thức tôn trọng và lòng ghép truyền thống văn hóa vào nội dung DRREIS.Thêm vào đó, người thực hiện phải sáng tạo để có chiến lược làm việc với

các cộng đồng này nhằm giải quyết các khó khăn không thể tránh khỏi về mặt tổ chức trong quá trình triển khai tại các vùng nông thôn hẻo lánh.

Sự tham gia

là thành tố thứ 2 của DRREIS. Để có được sự tham gia, các hoạt động giáo dục GNRRTT phải có tính tương tác và gây hứng thú cho học sinh như trò chơi, cuộc thi, câu hỏi ngắn, và các vở kịch. Các hoạt động này cũng được phát triển theo hướng có sự tương tác và sự tham gia: hoạt động được phát triển một cách cẩn thận trên cơ sở tham vấn các đối tác của CECI tại cộng đồng, và được thí điểm ở các cộng đồng mục tiêu trước khi phổ biến rộng rãi.

Hơn tất cả, phương pháp phổ biến kiến thức thông qua tập huấn cho tập huấn viên (viết tắt là ToT) sẽ tối đa hóa được sự tham gia của học sinh. Với phương pháp này, chính học sinh là người giữ vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền cho bạn bè và gia đình mình về GNRRTT.

Tính lặp lại

Với sự trẻ trung và tính dễ bảo, trẻ em có thể là đối tượng dễ tiếp thu nhất trong cộng đồng đối với các hoạt động nâng cao nhận thức như sáng kiến về giáo dục GNRRTT. Theo kinh nghiệm của chúng tôi, các phương pháp QLRRTTDVCĐ đối với vùng cao cần có sự khác biệt rõ ràng trong công tác phòng ngừa và ứng phó với thiên tai. Thay đổi nhận thức thường chậm và cần nhiều thời gian. Điều này khiến cộng đồng cảm thấy đây là một quá trình đầy thách thức. Bằng cách hướng các hoạt động nâng cao nhận thức tới các em học sinh, chúng ta đã giúp hình thành một thế hệ mới, thế hệ này ý thức được tầm quan trọng của hoạt động giảm nhẹ rủi ro thiên tai; về lâu dài, điều này đảm bảo tính bền vững cho các khái niệm QLRRTTDVCĐ tồn tại trong các cộng đồng.

Cần phải lặp đi lặp lại nhiều lần các khái niệm cốt lõi về GNRRTT để mọi người dần dần hiểu rõ; thông qua đó hình thành hành vi mới và giữ lại được các kiến thức một cách nhiều nhất có thể. Việc thay đổi hành vi thói quen cần có nhiều thời gian và đòi hỏi tính kiên trì. Các nhà giáo dục tham gia DRREIS ở hai tỉnh dự án đã đặt ra mục tiêu triển khai 2 - 3 buổi tập huấn, mỗi buổi kéo dài trong khoảng 3 giờ. Trong khoảng thời gian đó, có lồng ghép 1 giờ để phổ biến nội dung về GNRRTT ở các cuộc họp phụ huynh (ở Kon Tum) và buổi biểu diễn văn nghệ (ở Nghệ An). Các nhà giáo dục cam kết thực hiện lồng ghép nội dung về GNRRTT vào các hoạt động ngoại khóa tại trường, trong phạm vi chương trình học hàng năm của học sinh.

1.3.3

Tổng quan

Hoạt động DRREIS trong khuôn khổ dự án BCRD được phát triển dựa trên các sáng kiến về giáo dục GNRRTT tại trường học, sáng kiến này đã được nhiều tổ chức trong và ngoài nước triển khai trước đó. Để xây dựng các hoạt động này, CECI đã tham vấn các tổ chức Plan, Save, World Vision và Hội Chữ thập đỏ Việt Nam với mục đích học hỏi các phương pháp tập huấn cho giáo viên và các hoạt động ngoại khóa về GNRRTT.

Thông tin thu thập được chính là nền tảng vững chắc cho việc xây dựng chiến lược giáo dục GNRRTT của CECI. Đặc biệt, CECI đã phối hợp với tổ chức Plan trong việc phát triển và áp dụng một thể loại bài tập thực hành tại lớp về GNRRTT. Tài liệu sử dụng bao gồm các câu hỏi và câu trả lời về GNRRTT được thiết kế dành cho đối tượng tập huấn viên là học sinh. Công cụ hỗ trợ là một bộ tranh lật sử dụng trên lớp đi kèm với sổ tay hướng dẫn dành cho tập huấn viên. Bộ tranh lật được trình bày bằng các hình ảnh đơn giản, đi kèm một số câu hỏi về GNRRTT. Các câu trả lời mang tính chất gợi ý được đưa ra trong tài liệu hướng dẫn dành cho tập huấn viên. Ngoài ra, CECI cũng gửi giáo viên trong địa bàn dự án ở tỉnh Nghệ An đi học hỏi cách thức sử dụng các công cụ này tại địa bàn dự án của Plan ở Quảng Trị. Sau đó, giáo viên tỉnh Kon Tum đã được các giáo viên của Nghệ An (những người đã được tập huấn tại Quảng Trị) tập huấn lại. Đây là ví dụ minh họa cho việc dự án áp dụng tích cực phương pháp tập huấn cho tập huấn viên trong việc quản lý tri thức. Được sự đồng ý của UNICEF/UN-ISDR, CECI và Plan đã dịch trò chơi “Vùng đất nguy hiểm” sang tiếng Việt và hiệu chỉnh cho phù hợp với điều kiện các lớp học ở vùng cao Việt Nam. Plan và CECI đã thí điểm trò chơi này ở nhiều địa bàn dự án trước khi sản xuất và phân phát rộng rãi.

1.3.4

Tầm quan trọng và mục tiêu

Hoạt động DRREIS được triển khai với 4 mục tiêu chính:

Phổ biến kiến thức chung về GNRRTT

Đầu tiên, các hoạt động tại trường học hướng đến việc nâng cao nhận thức về GNRRTT và biến đổi khí hậu thông qua giáo dục cho các em học sinh (xem bộ tài liệu hướng dẫn về giáo dục truyền thông Dự án BCRD, CECI).

Kỹ thuật cứu trợ và sơ tán

Thứ hai, hoạt động DRREIS hỗ trợ phổ biến các phương án sơ tán và cứu hộ cho học sinh thông qua các buổi diễn tập và các hoạt động học hỏi kinh nghiệm khác, như các kịch bản về cứu nạn và tập huấn sơ cứu ban đầu.

Hỗ trợ hoạt động đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng ở cộng đồng (VCA)

Thứ ba, DRREIS hỗ trợ cho hoạt động đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA) tại cộng đồng nói chung. VCA là phương pháp triển khai từ cấp cơ sở có sự tham gia của cộng đồng, đặc biệt chú ý đến các đối tượng dễ bị tổn thương như phụ nữ, người tàn tật và trẻ em (Nguồn: Hội Chữ thập đỏ Việt Nam/Hội Chữ thập đỏ Hà Lan, Đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA) Sổ tay dành cho cán bộ Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, Hà Nội: Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, 2010). Thông qua DRREIS, trẻ em thuận lợi hơn trong việc trình bày ý kiến và tham gia vào quá trình đánh giá VCA bằng nhiều cách hiệu quả. Và dĩ nhiên, mục đích quan trọng nhất của DRREIS là tạo ra những thay đổi hành vi lâu dài và bền vững đối với thiên tai. Ở nhiều nơi, cộng đồng vùng cao còn chủ quan đối với thiên tai, một phần do nhận thức về việc phòng ngừa và ứng phó thiên tai còn nằm ngoài khả năng của họ. Hoạt động DRREIS giúp thế hệ trẻ có thái độ chủ động hơn trong lĩnh vực thiên tai. Vì họ chính là thế hệ tương lai, đóng vai trò quan trọng trong việc triển khai thành công GNRRTT về lâu dài.

1.4

CÁC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TRONG QLRRTTDVCD VÀ MỐI QUAN HỆ VỚI DRREIS

Nâng cao nhận thức và phổ biến kiến thức đóng vai trò quan trọng trong GNRRTT dựa vào cộng đồng. Các hội thảo giáo dục được tổ chức rộng rãi trong cộng đồng và bao gồm tất cả mọi hoạt động, từ hình thức truyền thông, hệ thống

cảnh báo sớm (EWS) đến việc phân phát các tài liệu in phục vụ cho chiến lược “tuyên truyền” về GNRRTT. Diễn tập sơ tán tạo điều kiện cho cộng đồng được “học đi đôi với hành” dựa

trên các kịch bản cụ thể, qua đó cho phép người dân xác định rõ các mặt hạn chế, đường sơ tán an toàn và giải pháp ứng phó trong các trường hợp khẩn cấp. Các hoạt động giáo dục bổ sung bao gồm tập huấn ứng cứu với sự phối hợp của Hội Chữ thập đỏ.

Lồng ghép với các hoạt động khác về QLRRTTDVCD

Chẳng hạn như, học sinh ở Kon Tum không chỉ được quan sát mà còn được tham gia diễn tập mô phỏng thiên tai tại xã. Tại xã Đăk Rơ Ông, huyện Tu Mơ Rông, tình huống diễn tập được triển khai như sau: Sau giờ tan trường, 1 lớp học sinh lớp 5 về sau cùng, trên đường về nhà phải đi qua cây cầu tạm. Khi qua suối, nước lũ đột ngột dâng cao đã cuốn trôi cây cầu và 2 em học sinh. 3 em học sinh còn lại và 1 thầy giáo bị mắc kẹt, không thể qua sông được. Ở tình huống này, học sinh và giáo viên, cùng với cán bộ y tế đã thực hiện diễn tập các kỹ thuật ứng cứu chết đuối, sử dụng các công cụ như áo phao, phao cứu sinh, dây thừng và các thiết bị ứng cứu khác. Sau đó, việc cứu hộ được hoàn tất và các em học sinh bị ngạt nước được tiến hành sơ cấp cứu ban đầu. Những học sinh khác không tham gia diễn tập được quan sát toàn bộ tình huống từ trên cầu; sau khi kết thúc, toàn bộ học sinh trở lại lớp để mô tả tóm tắt và thảo luận về buổi diễn tập.

1.5

HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN DRREIS

1.5.1

Bố cục và kế hoạch

Hoạt động DRREIS bắt đầu triển khai ở 2 tỉnh dự án từ tháng 3/2011, kết thúc vào cuối tháng 10/2011. Dự án đã đạt được mục tiêu đề ra cho giai đoạn 6 tháng là tổ chức 2 - 3 buổi tập huấn GNRRTT cho gần 2000 học sinh tại địa bàn dự án của CECI ở Nghệ An. Tại Kon Tum, gần 740 học sinh tiểu học và trung học của 4 trường trong dự án (bao gồm 2 trường tiểu học và 2 trường trung học cơ sở ở tất cả 36 lớp) cũng đã được phổ biến kiến thức thông qua các giờ tập huấn.

1.5.2

Tập huấn cho tập huấn viên (ToT)

Việc triển khai nhanh chóng đã thu được thành công nhờ việc áp dụng phương pháp ToT vào công tác tuyên truyền. Phương pháp này có hai lợi ích: Thứ nhất, không ai có thể tập huấn cho hết tất cả mọi người, và việc truyền đạt kiến thức được triển khai nhanh chóng. Thứ hai, phương pháp ToT khuyến khích tính tự chủ và tạo động lực cho các em học sinh. Những học sinh tích cực nhất được lựa chọn để làm tập huấn viên và khuyến khích hình thành các nhóm truyền thông cho bạn bè về những kiến thức GNRRTT.

Phương pháp tập huấn cho tập huấn viên (ToT) được tiến hành như sau: Ban đầu, giáo viên được chỉ định của xã Châu Đinh cùng với một số giáo

viên khác được cử đi tập huấn về giáo dục giảm nhẹ rủi ro thiên tai tại địa bàn dự án của tổ chức Plan. Sau tập huấn, các giáo viên báo cáo kết quả tập huấn lên Phòng Giáo dục & Đào tạo huyện để qua đó Phòng ra một số quyết định hành chính thuận lợi cho việc lập kế hoạch triển khai. Hiệu trưởng chỉ định cán bộ phụ trách chung về DRREIS và thành lập nhóm giáo viên triển khai hoạt động. Nhóm này gồm 30 giáo viên, được thành lập và được tập huấn; và thống nhất các chủ đề cũng như mục đích khóa tập huấn. Sau khi chính quyền địa phương nhất trí, chương trình học được chuyển cho tổ chức CECI để xem xét.

Phương pháp tập huấn cho tập huấn viên được rà soát lại trong một hội thảo ở Nghệ An cho phù hợp với các trường học trên phạm vi rộng. Một lớp tập huấn/hội thảo về sáng kiến DRREIS đã được triển khai ở huyện Quỳ Hợp vào kỳ nghỉ hè nhằm tạo điều kiện cho giáo viên ở Nghệ An chia sẻ kiến thức với chuyên viên giáo dục tỉnh Kon Tum. Trong hội thảo này, giáo viên tỉnh Nghệ An đã hướng dẫn, tập huấn, chia sẻ ý kiến và cùng nhau giải quyết thắc mắc, đồng thời tạo điều kiện cho giáo viên Kon Tum được thực hành.

Sau hội thảo, hoạt động DRREIS chính thức được triển khai. Ở cả 2 tỉnh thuộc dự án, nhóm học sinh cốt cán được lựa chọn dựa vào kỹ năng thuyết trình và khả năng truyền đạt kiến thức về GNRRTT. Khả năng của học sinh được đánh giá dựa trên trình độ hiểu biết và khả năng tiếp thu cách sử dụng các công cụ truyền thông, như bộ tranh lật do CECI và Plan xây dựng; trò chơi “Vùng đất nguy hiểm” của UNICEF/UN-ISDR được CECI và Plan phỏng tác để phù hợp với đối tượng mục tiêu là cộng đồng vùng cao. Ví dụ, một trường tiểu học ở Nghệ An tiến hành triển khai đối với 9 nhóm học sinh, mỗi nhóm lựa chọn 2 em để triển khai với 18 - 24 em. Học sinh tham gia ở trường tiểu học là học sinh lớp 3, lớp 4 và lớp 5. Kiến thức về GNRRTT được đánh giá bằng các câu hỏi như “Làm thế nào để biết khi nào thì thiên tai xảy ra? Một số dấu hiệu để nhận biết thiên tai?”. Tập huấn GNRRTT được tiến hành 3 lần nhằm lựa chọn các em học sinh có khả năng tuyên truyền, từ đó hình thành các nhóm nhỏ để tiếp tục triển khai hoạt động. Sau các buổi tập huấn thí điểm đầu tiên, các giáo cụ cần thiết đã được xác định; các câu hỏi phù hợp nhất với các giáo cụ trực quan về GNRRTT (chẳng hạn như bộ tranh lật) cũng được hoàn thiện. Với học sinh lớp 1 và lớp 2, do còn nhỏ tuổi nên hình thức tập huấn ToT có vẻ chưa thực sự cần thiết. Đối với các em này, các giáo viên nên trực tiếp là tập huấn viên.

1.5.3

Chương trình học và hoạt động ngoại khóa

Tại Nghệ An, hoạt động này cũng có tác động tích cực đối với các bậc phụ huynh thông qua 3 giờ hội thảo được triển khai ở cuối dự án. Phụ huynh được quan sát học sinh tham gia trò chơi hái hoa dân chủ, câu hỏi được viết bên trong các bông hoa giấy mà các em đã lựa chọn. Câu hỏi được chuyển về các nhóm để thảo luận và chuẩn bị câu trả lời để trình bày vào cuối buổi.

Học sinh tham gia diễn kịch về thiên tai và vở kịch mang lại rất nhiều thông tin bổ ích cho chính các diễn viên tham gia cũng như phụ huynh ngồi xem. Ở Kon Tum, giáo viên đã hiệu chỉnh bộ tranh lật và trò chơi “Vùng đất nguy hiểm” cho phù hợp với thực tế tại địa phương. Với đối tượng học sinh trung học cơ sở, giáo viên tiến hành các trò chơi trắc nghiệm, chia lớp học thành 2 nhóm. Trong một khoảng thời gian xác định, học sinh phải lựa chọn một mảnh giấy ghi sẵn loại hình thiên tai hoặc các khái niệm liên quan đến GNRRTT, sau đó phải phân loại chúng thành các nhóm là thiên tai hay nhân tai. Hết thời gian quy định, nhóm nào có nhiều đáp án chính xác nhất sẽ nhận được một phần quà.

Trong mọi trường hợp, kiến thức về GNRRTT trong DRREIS là để cung cấp cho thế hệ trẻ và được thực hiện qua các tiến trình có nhiều sự tương tác. Giáo viên phụ trách chính về DRREIS ở Nghệ An cho biết trong buổi học, học sinh thảo luận một cách rất nghiêm túc về các nội dung quan trọng nhất: làm như thế nào để qua sông, qua suối an toàn; khi nào thì nên qua và khi nào nên tránh xa sông, suối. Ở một số trường hợp, học sinh không nên đến trường hoặc nếu đã đến trường, cần phải ở lại lớp, không nên về nhà. Để làm được điều này, học sinh được hướng dẫn đọc thông tin từ tháp báo lũ - một phần của hệ thống cảnh báo sớm mà CECI đã lắp đặt. Dự án BCRD cũng đã tiến hành xây dựng một số biển cảnh báo ở các khu vực có nguy cơ sạt lở đất cao; học sinh được hướng dẫn về các dấu hiệu nhận biết sạt lở đất và phải tránh xa các khu vực nguy hiểm khi có mưa lớn, có nguy cơ xảy ra sạt lở đất. Cần tránh các cây to vì cây có thể bị đổ và gây ra thương tích trong điều kiện thời tiết xấu.

Một mục tiêu khác của DRREIS là cải thiện thói quen sử dụng điện an toàn trong bối cảnh lũ lụt. Trẻ em được hướng dẫn tránh xa dây điện và nguồn

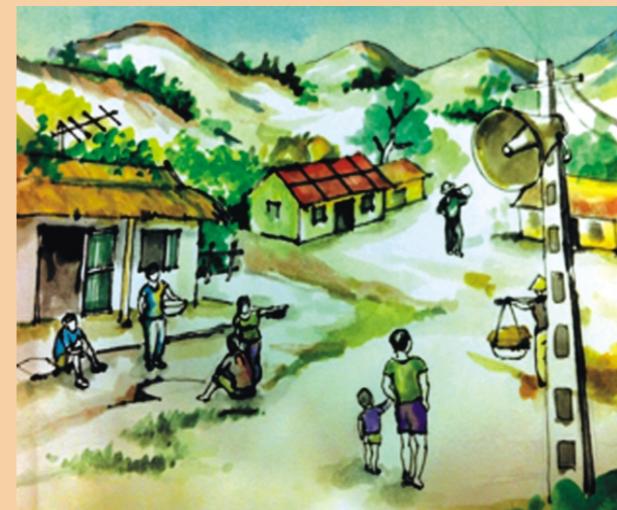
1.5.4

Ví dụ về tài liệu giáo dục truyền thông sử dụng cho hoạt động DRREIS

điện khi nước dâng cao hoặc mưa to. Bộ tranh lật cung cấp các biểu đồ hình ảnh nhằm giáo dục cho học sinh về tầm quan trọng của việc không bơi qua sông khi nước lũ cao ở mức nguy hiểm.

“Tìm kiếm sự thay đổi thái độ và hành vi. Đánh giá thành công: Việc đánh giá giúp xác định kiến thức còn thiếu, cách thức duy trì kiến thức và hỗ trợ phát triển chương trình giảng dạy hiệu quả hơn.”

Học sinh lớp 4, lớp 5 có thể tiếp thu nhiều kiến thức phức tạp hơn. Các em được hướng dẫn làm thế nào để cảnh báo cho mọi người về các mối nguy hiểm ảnh hưởng đến tính mạng và tài sản. Ở độ tuổi này, các em cũng được học các phương pháp phòng ngừa & ứng phó với thiên tai và được nâng cao nhận thức về các vấn đề lớn hơn, chẳng hạn như các thảm họa. Giờ đây, các em đã có thể xác định được nguyên nhân xảy ra thiên tai là do biến đổi khí hậu hay do hoạt động của con người, ví dụ như nạn chặt phá rừng.

- CHÚNG TA THẤY GÌ TRONG 2 BỨC HÌNH TRÊN?

- CHÚNG TA THƯỜNG NGHE THÔNG TIN BÁO LŨ HOẶC CÁC HIỆN TƯỢNG THỜI TIẾT BẤT THƯỜNG BẰNG NHỮNG CÁCH NÀO?

- CHÚNG TA THẤY GÌ TRONG 2 BỨC HÌNH TRÊN?

- CỘNG ĐỒNG CHÚNG TA CẦN PHẢI LÀM GÌ ĐỂ PHÒNG NGỪA THIÊN TAI?

1.5.5

Biểu đồ mô phỏng quá trình phổ biến kiến thức ToT

- CHÚNG TA PHẢI LÀM GÌ ĐỂ NGÔI NHÀ CỦA MÌNH KHÔNG BỊ HƯ HỎNG NĂNG SAU KHI CÓ BÃO HOẶC LŨ?

- CHÚNG TA PHẢI DẶN ĐÒ TRẺ EM VÀ NGƯỜI THÂN ĐIỀU GÌ KHI THIÊN TAI VÀ BÃO LŨ XÂY RA ĐỂ ĐẢM BẢO AN TOÀN TÍNH MẠNG VÀ SỨC KHỎE CỦA HỌ

Giáo viên phụ trách và các giáo viên khác (vùng 1) được tập huấn thực tế từ đối tác (Plan)

Giáo viên phụ trách (vùng 1) và các giáo viên khác quay về phổ biến kiến thức đến hiệu trưởng và các đồng nghiệp khác

Giáo viên triển khai tập huấn lần 1 cho học sinh để thí điểm

Lựa chọn nhóm tập huấn viên là học sinh từ vùng 1

Tập huấn viên là học sinh tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh tại trường học thứ nhất

Tập huấn viên là học sinh tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh tại trường học thứ 2

Tập huấn viên là học sinh tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh tại trường học thứ 3

Giáo viên (vùng 2) và những cán bộ khác được giáo viên vùng 1 tập huấn thực tế

Giáo viên vùng 2 quay về phổ biến kiến thức đến hiệu trưởng và các giáo

Tập huấn về DRR lần thứ nhất cho học sinh vùng 2

Lựa chọn nhóm tập huấn viên là học sinh cho vùng 2

Tập huấn viên là học sinh tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh tại trường học thứ nhất

Tập huấn viên là học sinh tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh tại trường học thứ 2

Tập huấn viên là học sinh triển tập huấn cho nhóm nhỏ học sinh ở trường học thứ 3

1.6**KẾT QUẢ CUỐI CÙNG**

Tại Nghệ An, có thể nhận thấy sự thay đổi rõ rệt trong hành vi của các em học sinh, giúp hạn chế được nhiều rủi ro trong các hoạt động diễn ra trong điều kiện thời tiết xấu. Giáo viên quan sát thấy, vào những ngày mưa lớn, học sinh đã biết tránh xa các sông, suối nguy hiểm và ở nhà để đảm bảo an toàn. Hơn thế nữa, các em còn có thể đánh giá khi nào an toàn hay không an toàn để ở lại trường (nên nhớ rằng tất cả các trường của huyện đều có kết cấu vững chắc, đảm bảo là những nơi an toàn để trú ẩn trong thời tiết mưa bão). Học sinh được trang bị đầy đủ túi cứu thương, áo phao, phao cứu sinh; còn toàn thể giáo viên thì được tập huấn về sơ cấp cứu ban đầu. Học sinh lớp bé (tiểu học) đã biết không sờ vào điện hay ổ cắm điện và biết tìm kiếm sự giúp đỡ từ các giáo viên. Các em học sinh lớp lớn ý thức được các vấn đề về quản lý môi trường, thu thập và xử lý rác thải đúng cách, hay tích cực hưởng ứng việc trồng cây và bảo vệ rừng.

Giáo dục chính là làm tăng tính tự chủ; thông qua giáo dục về GNRRTT, trẻ em cảm thấy mình có khả năng hơn, tự tin hơn và được chuẩn bị tốt để đối phó với những hoàn cảnh khó khăn.

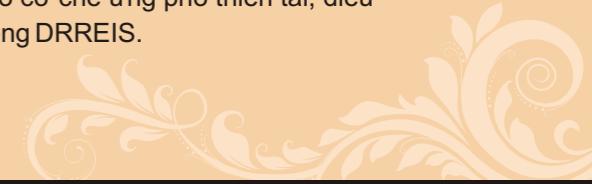
Tại Kon Tum, sự tham gia đông đảo của học sinh và thanh niên trong các buổi diễn tập ứng phó thiên tai đã giúp mọi người hiểu rõ hơn về công tác GNRRTT. Trẻ em tham gia vào các cuộc diễn tập tự tin và chủ động hơn. Ví dụ, các em biết làm như thế nào để vượt qua sông, suối.Thêm vào đó, các lớp tập huấn về sơ cứu ban đầu đã giúp các em có thể đánh giá tốt hơn các tình huống khẩn cấp. Và bây giờ, các em biết khi nào cần đến sự hỗ trợ, sau khi đã tiến hành sơ cấp cứu cho người bị thương.

LESSONS LEARNT

**VĂN HÓA & NGÔN NGỮ
MÔI TRƯỜNG & CÁCH TRỞ VỀ ĐỊA LÝ
ĐIỀU KIỆN KINH TẾ - XÃ HỘI**

2. NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM**2.1 ĐẶC ĐIỂM CỦA CỘNG ĐỒNG VÙNG CAO**

Đặc thù về điều kiện địa lý, văn hóa, kinh tế - xã hội ở các khu vực vùng cao thực sự là những thách thức đặc biệt cho việc triển khai DRREIS. Những bài học kinh nghiệm sau đây ghi chép lại những khó khăn trong quá trình thực hiện hoạt động DRREIS, cách thức khắc phục các khó khăn đó và làm thế nào để lồng ghép các bài học vào trong dự án này. Mặc dù tình trạng dễ bị tổn thương ngày càng cao ở các khu vực vùng cao, nhưng cộng đồng ở đây được đánh giá là có khả năng và kinh nghiệm trong việc ứng phó với những khó khăn về thiên tai xảy ra. Người dân cũng phát triển được năng lực của mình và có cơ chế ứng phó thiên tai; điều này nên được khuyến khích và lồng ghép vào trong DRREIS.

2.1.1

Đặc thù về môi trường văn hóa

Ngôn ngữ & trình độ văn hóa

Ở nhiều cộng đồng vùng cao, ngôn ngữ dân tộc thiểu số, như tiếng Xê-Đăng ở Kon Tum và tiếng Thái ở Nghệ An là những ngôn ngữ giao tiếp phổ biến của cộng đồng. Theo ước tính, tỷ lệ biết chữ ở người lớn tại Việt Nam giai đoạn 2005 - 2008 ở các vùng nông thôn là 93% (theo thống kê của UNICEF,

http://www.unicef.org/infobycountry/vietnam_statistics.html, trích ngày

31/10/2011). Tuy nhiên, ở vùng nông thôn, tỷ lệ này thấp hơn nhiều. Theo số liệu nghiên cứu của AusAID tại Lào Cai (địa bàn cũ của dự án BCRD), tại 2 thôn hẻo lánh nhất của huyện không có phụ nữ lớn tuổi nào biết chữ (nguồn: Cơ quan phát triển quốc tế Australia, Trung tâm kinh tế quốc tế: Phân tích đói nghèo ở Việt Nam: Canberra và Sydney: AusAID 2002).

Từ 10 - 15 năm trở lại đây, do được áp dụng chương trình học bằng tiếng Việt, nên hầu hết thanh niên đều giao tiếp bằng hai thứ tiếng. Phần cộng đồng hiểu tiếng Việt rất tốt, nhiều người có thể đọc và viết. Song, đối với phụ nữ, đặc biệt là người già chỉ biết tiếng mẹ đẻ của họ.

Do đội ngũ giáo viên ở các khu vực vùng cao thường là người Kinh, cần chú ý đến những khó khăn khi giới thiệu chương trình học trên cơ sở lồng ghép về văn hóa. Mặc dù giáo viên luôn luôn hào hứng và nhiệt tình làm việc trong môi trường văn hóa địa phương, song đối với những hoạt động như vậy vẫn còn tồn tại nhiều khó khăn. Do phần lớn đội ngũ giáo viên không phải là người xuất thân từ cộng đồng nên kiến thức về văn hóa có phần hạn chế và do thường xuyên có sự luân chuyển công tác nên khả năng lồng ghép văn hóa cũng chưa được tốt.Thêm vào đó, các giáo viên tham gia DRREIS cho biết đôi khi họ phải tìm cách để hiểu rõ hơn và cần các cán bộ người Xê-Đăng hoặc người Thái dịch một số khái niệm về GNRRTT. Cần phải khuyến khích sự hỗ trợ từ bên ngoài nhằm nâng cao tính cộng tác trong hoạt động DRREIS.

Hệ thống tín ngưỡng văn hóa & tập quán

Văn hóa dân tộc Xê-Đăng đề cao tính cộng đồng trên tinh thần cá nhân hơn người Việt nói chung. Các nhà giáo dục trên địa bàn tỉnh Kon Tum cho biết học sinh ở đây thường thiếu mạnh dạn, hay xấu hổ, ngại phát biểu trước đám đông và thu hút sự chú ý trong lớp, bởi vì điều này thường được cho là ngu dốt hoặc khoe khoang. Do đó, giáo viên phải nỗ lực tìm hiểu nhiều cách truyền đạt sáng tạo và chú ý đến yếu tố văn hóa để thu hút học sinh tham gia và đóng góp ý kiến.

Các tổ chức phi chính phủ quốc tế gặp khó khăn trong việc xác định điểm giao thoa giữa văn hóa truyền thống với hoạt động DRREIS được thể hiện ở nhiều cách. Một phần trong hoạt động DRREIS ở Kon Tum là học sinh được quan sát và tham gia vào các buổi diễn tập sơ tán và thực hành sơ cứu ban đầu. Tại buổi diễn tập của xã Đăk Tơ Lung, một bé trai tham gia đóng vai nạn nhân bị thương từ vụ sập nhà cần được sơ cấp cứu. Mặc dù mẹ của em đã đồng ý để con trai mình tham gia, nhưng sau buổi diễn tập, do sợ hãi và lo lắng rằng đó có thể là một điềm xấu trong thời gian tới, nên đã yêu cầu thôn tổ chức cúng tế để cầu an và ổn định tinh thần. Bà yêu cầu thôn cúng tế một con lợn. Chi phí để tổ chức buổi cúng tế này được hỗ trợ từ phía xã với sự đóng góp của tổ chức CECI.

"Quá trình triển khai sáng kiến về giáo dục giảm nhẹ thiên tai cho học sinh nhấn mạnh tầm quan trọng của việc kết hợp truyền thống văn hóa địa phương vào các hoạt động. Đặc thù về văn hóa, đặc biệt là kiến thức bản xứ về thiên tai và diễn hình thực tế nên được xem là một phần di sản văn hóa nguồn tri thức quý báu của cộng đồng."

Ví dụ ở Canada, văn hóa của người dân bản địa (chú ý rằng vùng bản địa ở đây được hiểu là thổ dân hoặc các bộ lạc) được lồng ghép với nội dung dịch vụ xã hội. Quá trình hiện đại hóa nhanh chóng đang đe dọa nhiều nền văn hóa truyền thống của các dân tộc trên thế giới. Các nhóm thực hiện giáo dục GNRRTT ở các vùng nông thôn muốn lồng ghép hệ thống kiến thức bản địa vào công việc của mình có thể đang mong muốn tìm hiểu thêm các công việc mà Sáng kiến mạng lưới vận động chính sách chung (JANI) đã làm, đặc biệt là "Khảo sát kiến thức bản địa về phòng ngừa thiên tai và thích ứng với biến đổi khí hậu" (DWF, tháng 10/2009). Trong các buổi hội thảo, cuộc họp và tập huấn về dịch vụ xã hội cho người dân bản địa, người già được mời điều hành các sự kiện như cầu kinh, cầu may hay tổ chức các nghi lễ truyền thống. Có thể triển khai những hoạt động tương tự để áp dụng DRREIS tại các địa phương nơi mà truyền thống đóng vai trò rất quan trọng. Cách làm này giúp cộng đồng làm chủ sáng kiến, đảm bảo ghi nhận và lồng ghép tín ngưỡng văn hóa vào kế hoạch GNRRTT.

2.2

ẢNH HƯỞNG CỦA ĐIỀU KIỆN KINH TẾ - XÃ HỘI VÀO HOẠT ĐỘNG DRREIS

2.2.1

Cách trở về địa lý và kinh tế - xã hội

Địa lý

Tuy nằm trong bán kính 30 km từ trung tâm, nhưng hầu hết địa bàn dự án đều cách trung tâm đường sá cực kỳ khó khăn. Trong nhiều trường hợp, đường sá bị hư hỏng do các công ty khai thác đá. Các công ty khai thác ngày càng làm cạn kiệt nguồn tài nguyên thiên nhiên tại địa phương. Các công ty này đóng góp rất ít, nếu có, chỉ là sửa chữa và khắc phục tạm thời. Ở một số vùng, người dân sử dụng các con đường do các công ty khai thác đá xây dựng. Các con đường này không được duy tu và quản lý bởi Nhà nước. Đường qua sông, qua suối chỉ mang tính tạm thời, vào mùa mưa lũ thường bị ngập nước. Những người không sinh sống ở đây sẽ rất khó để hiểu được những khó khăn mà hệ thống giao thông tồi tàn mang lại cho dân bản xứ.

Một bài báo trên kênh thông tin của huyện Quỳ Hợp gần đây cho biết:

"Mùa này nước lũ lên cao tầm 1,4 mét, những nhà dân gần suối thì địu con, cháu lên vai. Nhà cháu nào ở xa thì mang theo cả xe đạp, do đó phụ huynh phải đi lại qua suối ít nhất 3 lần cho một đến trường. Nếu gia đình nào không có điều kiện cho con em học nội trú thì cha mẹ các em phải lội qua suối 9 lần cho mỗi ngày học tập của con em mình."

Khó khăn là thế, nhưng người dân xã vẫn chăm chỉ đưa con tới trường.

Chúng tôi gặp chị Võ Thị Liên, dân tộc Thái, xóm Bản Thịnh, đúng vào lúc chị dắt xe đạp đến trường tiểu học Châu Đinh đón hai con. Chị Thoa cho biết vào tháng 7, tháng 8 hàng năm, nước suối dâng cao và gia đình chưa có điều kiện cho hai con ở qua trưa thường xuyên, nên "ngày rãng cũng rúa" chị phải địu con, vác xe đạp tới 18 lần qua suối Nậm Chồng." (Nguồn: Người dân là vai chính trong thiên tai, Hoàng Thị Hoa, TTXVN/Vietnam+, 28/9/2011).

Kinh tế - xã hội

Cách trở về địa lý và môi trường dân tộc thiểu số thường đi kèm với tình hình kinh tế - xã hội kém phát triển. "Đông bào dân tộc thiểu số nằm trong tầng lớp nghèo nhất của Việt Nam. Tỉ lệ người dân tộc thiểu số chiếm 14% tổng dân số, và chiếm đến 29% trong danh sách nghèo của cả nước" (Báo cáo phân tích nghèo đói ở Việt Nam do Cơ quan phát triển quốc tế (AusAID) - Trung tâm kinh tế quốc tế, Canberra và Sydney, 9/5/2002)

Xã Đăk Kôi (huyện Kon Rẫy, Kon Tum) có 44% dân cư thuộc diện nghèo, trong khi tỉ lệ này ở xã Đăk Tơ Lung là 23%. Xã Đăk Tơ Kan (huyện Tu Mơ Rông, Kon Tum) có 56,6% người dân trong diện đói nghèo, trong đó tỉ lệ này ở Đăk Ro Ông là 73,5%, ở Văn Xuôi là 48%, chiếm gần một nửa số dân (CECI, Báo cáo tổng kết Đánh giá tình trạng đói và lạm dụng và khả năng VCA). Quá trình thống kê tương tự được triển khai ở tỉnh Nghệ An cho thấy mức sống của người dân ở vùng nông thôn thấp hơn nhiều so với mức sống trung bình của cả nước nói chung. Do vậy, cộng đồng đã và đang tiến hành cắt giảm các nguồn lực để ứng phó với thiên tai và giảm thiểu những thiệt hại do thiên tai gây ra. Thêm vào đó, người dân lại sống chủ yếu dựa vào nông nghiệp nên mặc dù rất muộn nhưng họ khó có thể ưu tiên cho việc học tập của con cái, do nhu cầu để tồn tại đang thực sự là một áp lực.

**VIỄN CẢNH VỀ TÍNH TỰ CHỦ
HỢP TÁC & CHIA SẺ TRÁCH NHIỆM
DUY TRÌ & BỀN VỮNG**

3. ĐIỂN HÌNH TỐT

3.1 VIỄN CẢNH VỀ TÍNH TỰ CHỦ

Dự án “Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó thiên tai cho cộng đồng vùng cao Việt Nam” của CECI áp dụng phương pháp trao quyền cho cộng đồng về GNRRTT. Hoạt động DRREIS là một hợp phần của dự án BCRD hướng đến giáo dục cho trẻ em, được tổ chức dựa trên cơ sở các nguyên tắc của việc áp dụng thành công cách thức tiếp cận dựa vào cộng đồng. Hoạt động này sử dụng xu hướng trao quyền tự chủ để khuyến khích sự tham gia từ cấp cơ sở. Các phương pháp tiếp cận như vậy rất thành công do cộng đồng tự khẳng định mình và tăng quyền làm chủ; đây là một phần không thể tách rời của tiến trình. Chính vì vậy, điều này bảo đảm được tính bền vững và mối liên quan về văn hóa hơn phương pháp tiếp cận từ trên xuống.

3.1.1

Năng lực văn hóa

Một trong những tôn chỉ của dự án BCRD là thừa nhận việc xem xét kiến thức bản địa là một phần không thể thiếu trong việc áp phương pháp tiếp cận vào cộng đồng đối với GNRRTT. Nên xem xét và tôn trọng các đặc thù văn hóa và kiến thức bản địa về thiên tai, xem đó như là tài sản văn hóa của cộng đồng. Rõ ràng, sự tác động từ bên ngoài ví dụ như hoạt động DRREIS cần phải thể hiện sự tôn trọng đối với quan điểm truyền thống và các điển hình về GNRRTT. Đối với người không ở địa phương, điều này gần như phản khoa học hoặc thậm chí vô lý. Chẳng hạn, bà con Xê-Đăng ở Kon Tum dựa vào linh cảm để xác định địa điểm sờ tán an toàn. Thông phó đã vỗ tay lấy tinh thần để xác định chính xác vị trí an toàn. Sau khi xác định được địa điểm an toàn, họ tiến hành làm lễ cho vị trí được lựa chọn. Có thể hiểu rằng bà con Xê-Đăng rất dè dặt trong việc thay đổi đường sờ tán của mình. Sẽ có khó khăn cho các cán bộ văn hóa từ nơi khác hiểu và chấp nhận tiến trình này khi họ xác định được một địa điểm khác hợp lý hơn. Cần phải nỗ lực xác định đúng đường sờ tán, hiểu và ghi nhận giá trị của các điển hình, và vận dụng vào trong bất kỳ sáng kiến giáo dục nào.

3.1.2

Truyền thông hình ảnh đóng vai trò quan trọng

Công cụ truyền thông hình ảnh được xây dựng theo hướng có sự tham gia là cơ sở của sáng kiến về giáo dục GNRRTT cho học sinh (DRREIS). Ví dụ, trò chơi “Vùng đất nguy hiểm” có cấu trúc giống trò chơi “Rắn leo thang” nhưng có nội dung xoay quanh các khái niệm cơ bản về GNRRTT. Nội dung này được tiến hành không chỉ thông qua các cụm từ được viết ra mà còn thông qua bảng trò chơi thú vị và bắt mắt.Thêm vào đó, cán bộ CECI và Plan đã sử dụng bộ tranh lật trong quá trình tập huấn. Bộ tranh lật mô phỏng chi tiết các khái niệm GNRRTT, từ hình ảnh mô phỏng hình sạt lở đất và lũ lụt cho đến các hướng dẫn chuẩn bị ứng phó với thiên tai và cách sơ tán. Cách tiếp cận bằng hình ảnh này không chỉ có trong hoạt động giáo dục giảm nhẹ thiên tai tại trường học,

mà còn là nội dung hoạt động chính của dự án BCRD (BCRD Những bài học kinh nghiệm, trang 17-19).

3.1.3

Học đi đôi với hành

Cũng như nội dung hoạt động trong dự án BCRD, tất cả các hoạt động về giáo dục GNRRTT cho học sinh luôn đòi hỏi có sự tham gia đầy đủ. Các chuyên gia kỹ thuật về Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (QLRRTTDVCĐ) đánh giá cao khả năng thành công của phương pháp “Học đi đôi với hành” rất sáng tạo này. (CECI: BCRD Những bài học kinh nghiệm; Garcia, Lolita Caparas, chuyên gia dự án JICA, bài thuyết trình về Quản trị rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng” tại Hội thảo kỹ thuật phòng ngừa và ứng phó thiên tai, Đà Nẵng - tháng 7/2011). Chúng tôi khuyến nghị rằng bất kỳ sáng kiến giáo dục nào cũng nên áp dụng phương pháp tiếp cận tích cực, tránh sự giảng giải và trình bày dài dòng mang tính lý thuyết để quy trình triển khai hiệu quả và mang tính tương tác tốt hơn.

3.1.4

Tập huấn và chỉ đạo hoạt động tốt

Phản hồi của các chuyên gia giáo dục ở 2 địa bàn dự án đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tập huấn sơ cứu ban đầu. Giáo viên và học sinh đều được hưởng lợi từ việc tiếp thu các kỹ năng sơ cứu ban đầu đơn giản nhưng rất hiệu quả này. Chúng tôi khuyến nghị mở rộng tập huấn về nội dung này ở các chương trình DRREIS trong tương lai.

Tại địa bàn tỉnh Kon Tum, hình thức diễn tập cho thấy vai trò quan trọng trong việc cung cấp các kỹ năng sơ cứu ban đầu. Cán bộ CECI, tập huấn viên địa phương, cán bộ chính quyền và giáo viên đều nhận thấy sự cần thiết phải “lặp đi lặp lại các thông điệp đảm bảo các thông điệp và kỹ năng tập huấn cơ bản” không bị lãng quên:

“Tại tỉnh Kon Tum, sau khi bị ảnh hưởng bởi cơn bão Ketsana (bão số 9, 2009), phương pháp truyền thông hiệu quả nhất được ghi nhận là thông qua diễn tập” (CECI, BCRD Những bài học kinh nghiệm, trang 20).

Công đồng tham gia dự án BCRD ở tỉnh Kon Tum thể hiện quyết tâm thực hiện các buổi diễn tập thường xuyên và chủ động làm việc với trường học nhằm đảm bảo sự tham gia tốt của học sinh.

3.2 HỢP TÁC & CHIA SẺ TRÁCH NHIỆM

Sáng kiến giáo dục chẳng hạn như DRREIS cần được nhiều bên chủ động hỗ trợ nhằm đảm bảo tính bền vững và tính lâu dài của dự án. Cần có sự tham gia của các chuyên gia chính sách, các cán bộ chính quyền địa phương, các nhà giáo dục, các nhà quản lý trường học, phụ huynh và tất nhiên có cả học sinh. Xây dựng mối quan hệ, một phần không thể thiếu của bất kỳ sáng kiến dựa vào cộng đồng nào, là một quá trình không thể tiến hành gấp gáp; sự công tác chặt chẽ cần có đầu tư về thời gian và công sức. Cần cân nhắc kỹ lưỡng đối với sự tham gia của phụ nữ và các nhóm cộng đồng dễ bị tổn thương; họ gần như không có khả năng. Các buổi diễn kịch cho phụ huynh và các thành viên trong gia đình đã tạo điều kiện tốt cho việc nâng cao nhận thức về GNRRTT và/hoặc giúp các đối tượng dễ bị tổn thương này có cơ hội được đối thoại.

Thứ hai, về vấn đề phối hợp văn hóa, chúng tôi đề xuất sự tham gia của người cao tuổi trong thôn. Họ đóng vai trò rất quan trọng trong văn hóa dân tộc Xê-Đăng, và cả trong công tác giáo dục về giảm nhẹ thiên tai tại trường học.

Thứ ba, chúng tôi cũng mạnh dạn khuyến nghị đối với tất cả tổ chức phi chính phủ tham gia vào sáng kiến giáo dục GNRRTT cho học sinh nên cùng nhau vận động Bộ Giáo dục và Đào tạo lồng ghép nội dung GNRRTT vào chương trình học chính thức. Việc lồng ghép này thực sự rất cần thiết. Hiện tại, tất cả các hoạt động giáo dục về GNRRTT mới chỉ triển khai trong các hoạt động ngoại khóa. Hơn nữa, vẫn chưa có giáo trình chuẩn về GNRRTT cho cả nước. Ở một số địa phương, học sinh đã được tập huấn về GNRRTT; song trẻ em ở một số vùng khác chưa hề được tiếp cận kiến thức liên quan đến GNRRTT. CECI và các tổ chức phi chính phủ khác hoạt động trong lĩnh vực GNRRTT đưa ra khuyến nghị rằng chương trình học về GNRRTT của quốc gia nên có sự điều chỉnh về mặt chiến lược theo từng vùng miền để phù hợp với các giờ học trên lớp.

3.3

QUAN TÂM & LÊN KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH VÀ NGÂN SÁCH CHO HOẠT ĐỘNG DRREIS

Trong quá trình triển khai dự án của các tổ chức phi chính phủ quốc tế, cần có sự hướng dẫn và hỗ trợ cho các trường học trong việc lập ngân sách để phát triển và thực hiện sáng kiến DRREIS. Xây dựng chương trình giảng dạy DRREIS, tập huấn cho giáo viên, tự sáng tạo ra hoặc mua sắm các tài liệu giáo dục - truyền thông thông tin cần có nhiều thời gian và tiền bạc. Chúng tôi đề xuất ngoài việc cung cấp ngân sách, cần hỗ trợ thêm cho việc thực hiện để họ hoàn thành các mục tiêu đã đề ra. Mục tiêu cuối cùng của các sáng kiến này chính là duy trì kết quả dự án sau khi không còn sự trợ giúp của các tổ chức phi chính phủ nữa. Do đó, chúng tôi kiến nghị nên tiếp tục chủ động hướng dẫn cho các trường học địa phương, các cán bộ chính quyền cấp huyện, cấp xã để họ có kinh nghiệm về việc xây dựng ngân sách cho hoạt động DRREIS trong tương lai.

3.4

PHÁT TRIỂN VÀ RÀ SOÁT NỘI DUNG CHƯƠNG TRÌNH GIẢNG DẠY DRREIS

3.4.1

Đề xuất chương trình giảng dạy

Sau đây là những nội dung được đề xuất để bổ sung vào chương trình giảng dạy về DRREIS của các chuyên gia giáo dục về DRREIS, cán bộ dự án CECI và nhóm đánh giá chương trình. CECI xem chương trình giảng dạy DRREIS như là một thể thống nhất bao hàm tất cả, có thể và nên được điều chỉnh sao cho phù hợp và mở rộng đến các cộng đồng mà DRREIS hướng tới. Những đổi mới như vậy sẽ không chỉ mang lại hiệu quả tuyệt vời mà còn tăng tính tự chủ của cộng đồng trong các sáng kiến, và duy trì thành quả của dự án về sau này.

Bổ sung hoạt động vẽ bản đồ

Nên phát huy tính sáng tạo và tính tương tác trong việc triển khai DRREIS để học sinh tham gia có điều kiện thể hiện bản thân thông qua kinh nghiệm trực quan, như vẽ tranh. Chẳng hạn, học sinh có thể tự vẽ sơ đồ hiểm họa, và có thể chỉ rõ đường sơ tán nếu có thiên tai xảy ra. Sổ tay VCA được biên soạn bởi Hội Chữ thập đỏ Việt nam/Hội Chữ thập đỏ Hà Lan đề cập đến phương pháp lát cắt, phương pháp này có thể được triển khai phối hợp trong chương trình giảng dạy, đặc biệt đối với đối tượng học sinh trung học cơ sở (Sổ tay VCA, phần II, trang 41-43).

Xem xét sử dụng phương tiện truyền thông để phát huy tác động

Tương tự như các băng video về giáo dục GNRRTT của tổ chức Plan, các nhà giáo dục ở tỉnh Nghệ An đã đề xuất bổ sung thêm các tranh ảnh số. Điều này tạo điều kiện cho các nhà giáo dục có cơ hội dẫn học sinh ra ngoài quan sát thực tế và xây dựng tài liệu ảnh về thiên tai như sạt lở đất, lũ lụt, hay các nguyên nhân cơ bản, gây ra thiên tai như nạn phá rừng. Học sinh cần được trang bị các kỹ năng truyền thông hình ảnh để sáng tạo các công cụ truyền thông hình ảnh về GNRRTT ở cộng đồng.

Năng lực tâm lý trong chương trình giảng dạy

Theo Bonnano, năng lực tâm lý là “khả năng duy trì sức khỏe và không có các triệu chứng đặc biệt hay là năng lực đối phó với các chấn động tâm lý có thể xảy ra (viết tắt là PTES) (George A. Bonanno, Sandro Galea, Angela Bucciarelli, and David Vlahov (2005), Năng lực tâm lý hậu thiên tai. Nghiên cứu tâm lý, Tập 17, Số 3). Năng lực tâm lý cần được nuôi dưỡng để đảm bảo hạn chế rủi ro nếu có thiên tai xảy ra. Chúng tôi khuyến nghị rằng cần khuyến khích khả năng tự khẳng định của học sinh để các em có thể vận dụng các kinh nghiệm cụ thể đã có. Điều này, một cách rất tự nhiên sẽ khuyến khích xây dựng năng lực tâm lý phù hợp cho học sinh.

Thiên tai đang đe dọa đến hạnh phúc và tinh thần của mỗi người. Sáng kiến giáo dục cần ghi nhận và hỗ trợ tầm quan trọng của việc nuôi dưỡng những suy nghĩ tích cực và ổn định để xây dựng các cộng đồng có năng lực tự phòng ngừa. Trong quá trình đánh giá dự án hiện nay, những thanh niên đã tham gia các buổi tập huấn sơ cứu ban đầu cho thấy rằng các nghiên cứu trường hợp về mặt tâm lý của người bị thương (như hoảng sợ, sợ hãi, v.v...) có vẻ mang lại hiệu quả cao. Do vậy, chúng tôi đề xuất bổ sung nội dung tương tự vào chương trình tập huấn sơ cứu ban đầu cho học sinh.

Nâng cao nhận thức về tác động tâm lý từ thiên tai

Bất kỳ hoạt động giáo dục nào về tâm lý sợ hãi đều cần phải chỉ rõ những tác động khủng hoảng về mặt tâm lý (“đau tranh hay bỏ chạy”) và làm thế nào để nếu có khủng hoảng khi có thiên tai xảy ra, diễn biến tâm lý có thể hỗ trợ và bổ sung cho khả năng tư duy để đưa ra những quyết định đúng đắn. Các triệu chứng phổ biến là tim đập nhanh, thở gấp, cảm xúc

mạnh, v.v... Những người tham gia có thể chia sẻ các kinh nghiệm, chẳng hạn như các biểu hiện tâm lý đã có ở thiên tai trước. Người tham gia có thể xác định cách giữ bình tĩnh (như hít sâu, thư giãn, v.v...). Các hoạt động như vậy gây hứng thú cho học sinh, đặc biệt là học sinh tiểu học.

Nâng cao nhận thức về tâm lý sợ hãi đối với thiên tai

Thiên tai là những thảm họa gây ra những tàn phá nặng nề, kéo theo nhiều thiệt hại khổng lồ cho các cá nhân và cộng đồng. Người nhà bị chết, thương tích và tàn tật; nhà cửa bị cuốn trôi; nhiều động vật bị chết đuối và mùa màng bị hư hại. Những thiệt hại này mang đến nỗi thương tiếc và đau đớn cho những người còn sống. Phổ biến thông tin cơ bản về rối loạn tâm lý sau chấn thương (được viết tắt là PTSD) và những tác động tâm lý chung về chấn thương trong cộng đồng do thiên tai gây ra có tính chất giáo dục đối với học sinh. Cần khuyến khích học sinh xác định các phương pháp ứng phó hiệu quả (tìm kiếm sự trợ giúp từ cha mẹ, ông bà hay nói chuyện với bạn bè, v.v...), và xác định điểm yếu của mình (sự giận dữ, buồn khổ, tuyệt vọng, v.v...). Việc chỉ ra các biện pháp đối phó nào phù hợp và không phù hợp sẽ giúp học sinh có sự lựa chọn tốt hơn khi phải đương đầu với những tác động tâm lý do thiên tai gây ra.

Tăng cường phối hợp văn hóa

Cần kết hợp các điển hình văn hóa truyền thống vào chương trình giáo dục về GNRRTT khi hướng đến đối tượng cộng đồng vùng cao. Ví dụ, ở Canada, điển hình văn hóa của người dân bản địa được lòng ghép vào chương trình giảng dạy ở cấp tiểu học và trung học cơ sở. Học sinh tham gia vào các buổi thảo luận (lễ hội văn hóa truyền thống với nhiều tiết mục nhảy múa, hát hò, hóa trang...), hội thi văn nghệ và diễn trống. Người cao tuổi được mời chủ trì các sự kiện lớn như cầu nguyện, cầu kinh và các buổi lễ truyền thống khác. Triển khai các hoạt động tương tự ở vùng cao có vai trò rất quan trọng. Cần thể hiện sự tôn trọng, đưa ra những phê chuẩn mang tính văn hóa, thể hiện sự tôn trọng và ghi nhận đối với văn hóa, tạo điều kiện lồng ghép các quan điểm truyền thống vào nội dung giáo dục về GNRRTT cho học sinh.

3.5

BỔ SUNG TÍNH XÁC THỰC VÀO CÔNG TÁC ĐÁNH GIÁ

Có thể, khuyến nghị quan trọng nhất là bất kỳ sáng kiến DRREIS nào cũng đều nên đánh giá dựa trên tính xác thực. Bảng khảo sát Kiến thức, Thái độ và Nhận thức (viết tắt là KAP) được sử dụng như là một phương pháp đánh giá chuẩn (trước khi triển khai sáng kiến) và việc đánh giá này được tiến hành nhiều lần (vào giai đoạn giữa và sau khi kết thúc dự án). Điều này giúp các điều phối viên dự án có điều kiện đánh giá kiến thức, xác định những kiến thức còn thiếu và xây dựng lại chương trình giảng dạy hợp lý hơn nhằm tối đa hóa việc lưu giữ kiến thức và đảm bảo hoàn thành các mục tiêu đào tạo đã đề ra. Những công cụ đánh giá như vậy mang lại nhiều lợi ích cho các nhà tài trợ, các nhà hoạch định chính sách và những chuyên gia đánh giá dự án bởi vì các công cụ đó có thể đưa ra các số liệu thống kê quan trọng và thực tế về tính hiệu quả của chương trình cũng như các tác động của nó.

CECI đề xuất rằng khi triển khai các sáng kiến giáo dục GNRRTT, nên tìm hiểu bảng khảo sát Kiến thức, Thái độ và Nhận thức (KAP) do CARE biên soạn (xem Tài liệu tham khảo). Tại thời điểm ấn hành, CARE và Plan đang cùng nhau biên soạn Bảng khảo sát về GNRRTT lần thứ 2. Bảng khảo sát này đưa ra nhiều ý tưởng và được sử dụng như điểm khởi đầu của một chương trình cụ thể và là công cụ đánh giá sau này.

4. KẾT LUẬN

Sáng kiến về giáo dục GNRRTT cho học sinh là hợp phần quan trọng của dự án “Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó thiên tai cho cộng đồng vùng cao Việt Nam” (BCRD). Báo cáo này trình bày các diễn hình tốt về tầm quan trọng và phạm trù giáo dục GNRRTT. Tài liệu giới thiệu các khái niệm căn bản về giáo dục GNRRTT và đưa ra các khuyến nghị cụ thể đối với khu vực vùng cao Việt Nam dựa trên những kinh nghiệm và bài học mà CECI đã đúc kết được.

Báo cáo được biên soạn với mục đích hỗ trợ các tổ chức phi chính phủ, các nhà giáo dục, các cấp lãnh đạo chính quyền và các tác nhân quan tâm đến việc triển khai các chương trình tương tự trong khu vực.

CECI hy vọng thông tin cung cấp trong tài liệu này mang lại giá trị hữu ích cho người đọc, những người có quan tâm đến công tác nâng cao năng lực về ứng phó thiên tai cho thành viên dễ bị tổn thương nhất trong cộng đồng như người già và trẻ em.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Cơ quan phát triển quốc tế Úc, Trung tâm kinh tế quốc tế (2002), *Phân tích đổi mới kinh tế*, Canberra và Sydney: AusAID.

George A. Bonanno, Sandro Galea, Angela Bucciarelli, and David Vlahov (2005), *Năng lực tâm lý hậu thiên tai*, *Nghiên cứu tâm lý*, tập 17, Số 3.

CARE. *Bảng khảo sát Kiến thức, Thái độ và Thực hành (K.A.P)*, Báo cáo xây dựng năng lực hướng dẫn và cộng đồng dễ bị tổn thương về phòng ngừa và đối phó với thiên tai ở huyện Nga Sơn, tỉnh Thanh Hóa, dự án Việt Nam (2011), tài liệu của Trung tâm nghiên cứu GNRRTT và biến đổi khí hậu, và Viện quản lý và phát triển châu Á (AMDI). Hà Nội: CARE.

Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế (CECI), Bộ công cụ hướng dẫn IEC, Dự án BCRD.

Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế (CECI), Dự án “Xây dựng năng lực và khả năng ứng phó thiên tai cho cộng đồng vùng cao Việt Nam Nhữn bài học kinh nghiệm”, Hà Nội: CECI

CECI (Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế) (n.d.). *Quy trình đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA) ở huyện Kon Rẫy và Kế hoạch GNRRTT*. Hà Nội: CECI

CECI (Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế) (n.d.). *Báo cáo đánh giá công tác chuẩn bị phòng ngừa về tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA)*, xã Châu Lộc và Kế hoạch GNRRTT. Hà Nội: CECI

CECI (Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế) (n.d.). *Báo cáo đánh giá công tác chuẩn bị phòng ngừa về tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA)*, xã Liên Hợp và Kế hoạch GNRRTT. Hà Nội: CECI

CECI (Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế) (n.d.). *Đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA)*, huyện Tu Mơ Rông và kế hoạch GNRRTT. Hà Nội: CECI.

CECI (Trung tâm nghiên cứu và hợp tác quốc tế) and JANI (Joint Advocacy Networking Initiative). (n.d.). *Hệ thống tài liệu hướng dẫn Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng*. Hà Nội: JANI.

Ban phòng chống lụt bão quốc gia. (2008). *Kế hoạch hành động thực hiện Chiến lược quốc gia về phòng, chống và giảm nhẹ thiên tai cho đến năm 2020*. Trích từ <http://www.ccfsc.org.vn> on Tháng 7, 2011.

JANI (Joint Advocacy Networking Initiative). (2009). *Báo cáo Khảo sát kiến thức bản địa về phòng ngừa và ứng phó thiên tai về biến đổi khí hậu*. Huế: JANI.

Garcia, Lolita Caparas, chuyên gia dự án JICA, “Quản trị rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng” tại Hội thảo kỹ thuật phòng ngừa thiên tai, Đà Nẵng, tháng 7/2011.

UNICEF http://www.unicef.org/infobycountry/vietnam_statistics.html, trích ngày 31/10/2011.

Viet Nam Red Cross (n.d.). *Đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng (VCA)*: *Sổ tay dành cho Hướng dẫn viên đánh giá VCA* Hội Chữ thập đỏ Việt Nam Manual for Viet Nam Red Cross Practitioners. Hà Nội: Hội Chữ thập đỏ.